

accent

14

ALKOHOLFRIA
DRYCKER
I STORT TEST
PLUS
NYÅRSMENY!

Kärlek

MÖT TRE PAR SOM
FANN VARANDRA
I NYKTERHETSRÖRELSEN

SAXENBORG I KONKURS

Kursgården inte såld än
– nu går den i konkurs

LÄR DIG FÖRÄNDRA

Så får du igenom dina
förslag på kongressen

6

TIPS FÖR ATT
STARTA EN
EKO-BUTIK

SÄLJ MILJONLOTTERIET OCH TJÄNA PENGAR ÅT DIN FÖRENING!

FÖRVERKLIGAR DRÖMMAR

www.miljonlotteriet.se/forening

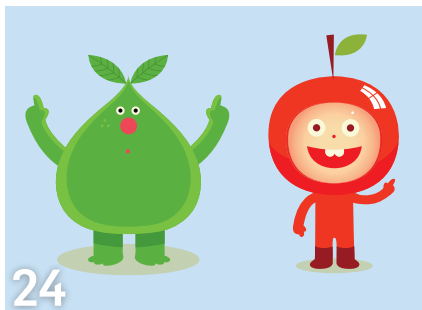
26

Nyårsmiddag. Ta del av våra recept till en fantastisk trerättersmiddag. Läs också vårt test av 14 drycker – och se vilka som passar bra till nyårsfesten.

16

Kärlek i rörelse. Accent har träffat tre par i olika åldrar som har mötts tack vare sitt engagemang i nykterhetsrörelsen.

24

Motionsspelet. Förbered dig inför sommarens kongress med Accents motionsspel. Lär dig hur du får igenom dina förslag på kongressen.

34

Novell. Accent bjuder på extra läsning i vintermörkret. Novellen "En vinterkräksjuk man" skriven av Göran Jonsson.

39

Månadens medlem. Magnus Hägg gick med i IOGT-NTO för att stötta beslutet om att utesluta Åke Green, men han var nykter i 18 år innan dess.

Alkoholindustrin

Alkoholbolagen lockar unga via sociala medier

Alkoholreklam på internet ökar kraftigt. Producenterna riktar sig mot ungdomar och bygger relationer genom roliga spel, tävlingar och inbjudningar. **SID 14**

Organisation

NSF mycket kritiska till ny scoutorganisation

Sveriges fem scoutorganisationer är på väg att slås ihop till en. På NSF är man mycket orolig över utvecklingen. **SID 8**

Alkohol

Utredaren föreslår gårdsförsäljning av sprit

Lotty Nordling, som utreder gårdsförsäljning vid svenska gårdar, kommer att föreslå att gårdarna även ska få sälja sprit. **SID 11**

Ledare

Utredare vill slopa monopolet

Utredarens förslag om gårdsförsäljning handlar om att öppna upp för en mängd nya privata spritbutiker, drivna med vinstintresse. **SID 4**

Förbundsordföranden

Den stora politiska gåtan

Vi har en mycket klok finansminister i Sverige. Anders Borg. Han vet vad som funkar och inte funkar, skriver Anna Carlstedt. **SID 41**

- + Narkokoll **SID 30**
- + Föreningstipset **SID 40**
- + Krönika **SID 38**
- + Korsord **SID 42**

OMSLAGSBILD
Thomas Carlgren

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Gårdsförsäljningen kommer att undergräva Systembolagets monopol.

Utredare vill slopa monopolet

Nu vet vi. Regeringens utredare i frågan om så kallad gårdsförsäljning av alkohol kommer att föreslå ett system som i praktiken avskaffar Systembolagets försäljningsmonopol.

För att komma runt EU:s konkurrensregler säger utredningsförslaget att man inte bara ska kunna sälja egentillverkad alkohol utan också öl, vin och sprit från andra (även utländska) tillverkare.

Framhejarna har hela tiden pratat om landsbygdsutveckling, turism och mysiga gårdsbutiker. Det här förslaget är väldigt långt från det. Snarare handlar det om att öppna upp för en mängd nya privata spritbutiker, drivna med vinstintresse.

I debatten blir det också allt tydligare att många sett frågan om gårdsförsäljning som en trojansk häst. Ett sätt att attackera Systembolagets monopol med det tydliga syftet att det ska försvinna. Nästa steg? Vin på Ica och Konsum.

Nu kommer utredaren visserligen att föreslå vissa volymbegränsningar, de nya butikerna ska inte få sälja hur mycket som helst. I sammanhanget är det dock ett slag i luften som inte ändrar det mest problematiska: Systembolagets monopol luckras upp så mycket att det försvinner.

Insändare.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Vi måste tåla förändringar

På sidan 4 i Accent nummer 9 finns ett inlägg från en medlem som hotar med att lämna rörelsen om man inte får sjunga en psalm under parentationer. Det sägs att IOGT-NTO ska vara religiöst oberoende. Men hur gör vi en värdig parentation i framtiden om vi inte får sjunga en psalm? Som jag ser det kan det läsas någon lämplig dikt och spelas ett musikstycke, kanske gärna en psalm med ursprung i folkmusiken. De psalmer jag kan föreslå är: 192, 629 och 798. Givetvis utan text. Vill man ha en psalm med både text och musik kan nummer 799 vara lämplig. Den är skriven av Gullan Bornemark och textinnehållet är inte så sakralt.

Jag tror att vi inom IOGT-NTO måste bli lite mer flexibla gentemot vår omvärld. När IOGT och NTO bildades fanns det knappast några medlemmar som hade en annan trosuppfattning än den kristna. För att få medlemmar från andra religioner

kanske vi måste anpassa oss till dagens verklighet. Jag kan berätta att jag för en tid sedan besökte KFUM:s anläggning Fryshuset i Stockholm. Dom hade gjort om sitt "andaktsrum" så att det kunde användas av alla religioner. Inte bara kristna. Där fanns ingen Kristusbild eller något kors. Alla var välkomna.

Ett annat tips som jag kom på förra gången jag höll en parentation är detta: Tänd, som vanligt, parentationsljuset i inledningen. Men när högtiden är slut, innan ljuset släcks, tänd en annan ljusstake som har 3-5 ljus med parentationsljuset. Symboliken med detta är då givetvis att ljuset och värmen från de avlidna förs över till andra att föra det vidare. Ljusstaken ska brinna under resten av årsmötet eller sammankomsten.

Vi måste kämpa på inom IOGT-NTO. Vi måste tåla lite förändringar om vi, förhoppningsvis, ska bli flera.

GUY CARDELL

Varför krävs det vin för att diskutera?

Hej. Just tittat på SVT:s serie Annas eviga. Tycker det tas upp flera intressanta ämnen i programserien men ställer mig frågande till varför man måste sitta kring ett bord med varsitt glas vin för att kunna diskutera dessa ämnen. Skulle gärna se att ni tog upp det i er tidning och med SVT!

Tack på förhand och för det jobb ni gör!

AGNES

Fler för alkoholfritt

Hej! Fick senaste tidningen idag. Ville bara berätta att det var fler än Karin Långström Vinge (FISK) som var uppe på kyrkomötet och pratade för alkoholfri nattvard. Bland annat jag själv, som för övrigt är med i IOGT-NTO.

På kyrkomötet var jag för Miljöpartister i Svenska kyrkan, Stockholms stift. Vi var flera från vår grupp som pratade för ickealkohol i nattvarden och för glutenfritt bröd.

DIAKON STEPHAN GULLBERG, HJULSTA

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Pressläggning detta nummer: 3 december
Nästa nummer kommer 4 februari

Pierre Andersson
Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzowsky Rundgren
Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzowsky@iogt.se

Joanna Wågström
Redaktionssekreterare, nyhetsreporter
08-672 60 50, joanna.wagstrom@iogt.se

Jenny Stadigs
Reporter
08-672 60 54, jenny.stadigs@iogt.se

Mathias Lövström
Art director
08-672 60 53, mathias.lovstrom@iogt.se

Accent ges ut av IOGT-NTO, UNF (Ungdomens Nykterhetsförbund) och Junis (IOGT-NTO:s Juniorförbund).

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Anders Perstrand, Göran Jonsson, Jesper Linder

Adress Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se

IOGT-NTO:s förbundskansli tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration** (225 kr/år) **och adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt.

locke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

TS-kontrollerad upplaga 2009 39 600 ex **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

Vit Jul och Gott Nytt År!

Nu är det knappt en vecka kvar till julafton och arbetet med Vit Jul pågår för fullt runt om i landet. Det finns fortfarande mycket att göra i slutspurten, både för distrikt, föreningar och enskilda medlemmar. Skriv insändare, leta kändisar som kan vara ambassadörer för kampanjen, sälj pins, få företag att ta ställning, dela ut flyers och ballonger på stan, sätt upp en affisch, ladda ner Vit Juls Facebook-applikation, berätta för vänner och kontakter om kampanjen och om varför vi tycker att man ska låta bli alkoholen i jul – för barnens skull. Alla insatser är viktiga, stora som små! Ju fler vi når ut till, desto större är chansen att vi lyckas göra julen vitare för ännu fler barn. Ha sen en riktigt härlig vit jul och ett gott nytt år!

PS. Planerar ni några aktiviteter för barn och ungdomar under jullovet? Glöm i så fall inte att registrera dem på www.iogt.se/vitjul så att de kommer upp på vår fina kampanjsida www.vitjul.se, det hjälper även barnen att hitta dit!

Tiden går fort och snart är julen här!

Alla barn har rätt till en vit jul
www.vitjul.se

NBV:s rektor fick lämna jobbet

NBV:s förbundsrektor Ulf Eriksson har fått lämna sin post. Förbundsstyrelsen och Ulf Eriksson kom inte överens.

VERKSAMHET – Förbundsstyrelsen och Ulf Eriksson hade olika uppfattningar om framförallt ledningsfrågor, men vi har skiljts som vänner och vi har tackat honom för det som han gjort för oss, säger Ruben Baggström som är förbundsordförande för NBV.

Ulf Eriksson hade haft sin tjänst som förbundsrektor för nykterhetsrörelsens studieförbund i drygt ett år när han fick lämna sin tjänst.

– Jag beklagar det här. Vi hade en ganska omfattande rekryteringsprocess när vi anställde Ulf, säger Ruben Baggström.

Vice ordförande Eva Blomqvist, som också är verksamhetschef på IOGT-NTO, går in som rektor fram till årsskiftet.

JOANNA WÅGSTRÖM

18%

alkohol i vispgräddor. I USA säljs numera vispad alkoholgräddor som är tänkt att användas som topping på drinkar eller i desserter.

Kursgården Saxenborg hann gå i konkurs innan man hittat en köpare. Nu hoppas styrelsen att en försäljning gör att man ska kunna betala skulderna.

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Saxenborg i konkurs – försäljning inte klar

IOGT-NTO:s kursgård Saxenborg i södra Dalarna har gått knackigt en längre tid och styrelsen har nu begärt verksamheten i konkurs. Förhoppningen är att försäljningen av Saxenborg ska lyckas och att skulderna därmed ska kunna betalas.

FASTIGHET Konkursansökan lämnades in fredagen den 19 november, enligt Robert Damberg, styrelsesekreterare i den ekonomiska föreningen.

– Vi i styrelsen hade ett telefonmöte och insåg att vi var tvungna att begära oss i konkurs istället för att vänta på att kronofogden skulle göra det.

Saxenborg har legat ute till försäljning sedan i slutet av september, men ännu har ingen köpare dykt upp.

– Många av oss i styrelsen nu är nyvalda sedan i våras. Det har gått knackigt i många år, och vi tänkte att vi skulle kunna gå in och vända det. Men snart insåg vi att vi hade för mycket att hämta upp, så i september bestämdes det att vi skulle lägga ut den till försäljning.

Nu har konkursförvaltaren tagit över rodret och bestämmer vad

som ska ske. Robert Damberg hoppas att försäljningen av Saxenborg ska lyckas så att skulderna ska kunna betalas.

– Vi har både kortsiktiga och långsiktiga skulder. De långsiktiga skulderna är på 2,2 miljoner kronor.

IOGT-NTO-rörelsen står för 1172 500 kronor av de lånen – UNF har lånat ut 750 000, IOGT-NTO 235 000 och en fond för ordenshus 187 500 kronor, enligt Robert Damberg.

Varför har det gått dåligt för Saxenborg?

– Av flera orsaker. Bland annat har underhållet varit eftersatt under många år, så vi har fått massa extrakostnader när saker gått sönder. Dessutom har förbunden minskat sin kursverksamhet. IOGT-NTO har lagt kurserna på folkhögskolorna och UNF har lagt

dem regionalt på distrikten, så vi har tappat mycket intäkter.

Kunde IOGT-NTO och UNF ha gjort något annorlunda?

– Det man skulle kunnat göra från förbundens håll var att tydligare signalera att skulle bli färre kurser. Nu kom det istället helt plötsligt och vi kunde inte förbereda oss, säger Robert Damberg.

Jonas Lundquist, ledamot i UNF:s förbundsstyrelse, håller med om att kommunikationen mellan UNF, IOGT-NTO och Saxenborgs styrelse inte har varit så bra.

– Vi la om kurserna för 5–10 år sedan. Hade man då haft en dialog med Saxenborg så hade de kunnat förbereda sig bättre, säger han.

Jonas Lundquist anser dock att dålig beläggning är den huvudsakliga orsaken till konkursen.

– Man borde jobbat mer på marknadsföringen.

Tror du att ni får tillbaka era pengar?

– Det vet vi inte. Men vi har varit medvetna om att läget är kärt när vi lånat ut pengar så det kommer inte som någon nyhet, säger Jonas Lundquist.

JENNY STADIGS

Upprop mot alkovåld överlämnades till regeringen

Alkohol fungerar ofta som en trigger till våld i nära relationer. Med detta budskap tog sig Per-Åke Andersson, programsekreterare på IOGT-NTO:s Internationella Institut till jordbruksdepartementet i Stockholm

BISTÅND På departementet överlämnade han personligen informationsmaterial om våld mot kvinnor i länder i tredje världen till ministrarna Maria Larsson och Gunilla Carlsson. Tidpunkten var väl vald: Internationella dagen mot våld

Rangwi Marcelind och Per-Åke Andersson möttes på socialdepartementet.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

mot kvinnor, den 25 november. Ministrarna var dessvärre inte på plats, men ersattes av Rangwi Marcelind, statssekreterare till Maria Larsson. Per-Åke Andersson lyfte under samtalet fram det faktum att alkoholen är ett hinder för utveckling i länder som Etiopien och Indien och att alkohol ofta är med i bilden vid misshandel. I Etiopien uppgår 74 procent av kvinnorna att de blir slagna av sina män. Och i 64 procent av fallen är alkohol den utlösande faktorn för våldet.

– Men problemet finns inte bara i dessa länder, utan våld mot kvinnor sker också här, poängterade Per-Åke Andersson när han räckte över utredningen "Skäl för familjen" till statssekreteraren, som intresserat lyssnade och lovade att vidarebefordra utredningen till Maria Larsson.

Den här aktionen för att minska våldet mot kvinnor över hela världen är ett led i Internationella Institutets arbete, som just nu fokuserar på denna fråga. Under 2010 har flera aktioner genomförts för att väcka debatt på regeringsnivå.

På internationella torget på bokmässan 2010 skickade 140 personer sms till barn- och äldreminister Maria Larsson och biståndsmister Gunilla Carlsson.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Hillevi Wahl blev årets Juniskompis

"Junis kompis 2010" heter Hillevi Wahl. De 20 000 kronor som hon får i prispengar skänker hon till föreningen Maskrosbarn.

PRIS Det är IOGT-NTO:s Juniorförbund som delar ut utmärkelsen till en person som står på barnens sida. Priset innefattar också 20 000 kronor att skänka till en organisation eller grupp som förtjänar uppmuntran och stöd. Så här lyder juryns motivering:

"Hillevi Wahl är en stark och orädd röst som når många vuxna med sina kloka tankar kring barns rättigheter och om vuxenvärldens ansvar för att sätta barnens bästa

i fokus. Genom sitt djupa engagemang och vilja att själv agera i frågor som rör barns utsatthet är hon en föredömlig vuxen och en riktig Junis Kompis."

Författaren och krönikören Hillevi Wahl är lycklig över utmärkelsen, som hon ser som en stor ära. Och hon vet redan vem som ska få prispengarna.

– Therése Eriksson och hennes förening Maskrosbarn. Jag valde med hjärtat. Jag hade så önskat att hon hade kommit till min skola och pratat när jag var barn. Med all den ärlighet och framtidstro hon förmedlar.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

KOMMENTAREN

Var är debatten?

En av IOGT-NTO:s grundpelare är demokrati. Men hur står det egentligen till med vår egen demokrati? Demokrati är nämligen inte bara en kongress vartannat år. Den öppna debatten är viktig för demokratin. Och inom IOGT-NTO finns debatten knappt alls.

IOGT-NTO har en stolt bakgrund i demokrati-kampen, men sorgligt nog har vi tappat bort någonting på vägen. I dag pratar vi inte om organisationens utveckling.

Okej, jag tyckte kanske inte att föreningsmöte var det allra roligaste när jag gick med i UNF. Men ganska snart upptäckte jag att det verkligen fanns möjlighet att påverka.

De andra medlemmarna lyssnade på mina åsikter och jag kunde göra min röst hörd. Det kan du också göra.

Jag vet att någonting finns där. Det gror under ytan. Åsikterna om IOGT-NTO finns där, men det är ingen som tar upp dem till ytan.

Jag vet att det finns massor av medlemmar runt om i landet som har åsikter om IOGT-NTO och förbundets verksamhet, men jag får intrycket att man vill låtsas som att allt är bra inom vårt förbund. Eftersom ingen pratar om problemen så blir det skit-snack och rykten i stället.

Här i Accent har du möjlighet att tycka till. Skriv till oss och berätta vad du vill att IOGT-NTO ska bli i framtiden. Vad är bra? Vad är dåligt? Vårt telefonnummer och mejladress står överst på den här sidan.

Berätta gärna hur du tror att vi kan få igång debatten. Vad är det som behövs för att folk ska vilja diskutera?

Vi ska vara stolta över IOGT-NTO, men inte alltid nöjda.

MATHIAS LÖVSTRÖM

ART DIRECTOR PÅ ACCENT

PS: Skriv en motion!

Mathias Lövström

FOTO: JOANNA WÄGSTRÖM

Alkohol är den farligaste drogen

DROGER Alkohol är den farligaste drogen enligt en ny studie som publicerats i den medicinska tidskriften The Lancet. Brittiska forskare har rankat droger utifrån 16 kriterier. Nio av dem handlade om skadeverkningar för individen och sju om skadeverkningar för människor runt om.

Sett enbart till individen var heroin, crack och metamfetamin farligast, medan alkohol, heroin och crack var de droger som hade mest skadeverkningar för andra personer.

Alkohol fick 72 skadepoäng. Heroin kom på andra plats med 55 poäng och crack rankades trea med 54 poäng.

JOANNA WÅGSTRÖM

”

Man är ingen fara för andra om man äter för mycket godis eller för mycket kakor, men man utgör en fara för alla sina medmänniskor genom att dricka för mycket alkohol.”

Fridah Jönsson, kolumnist i Metro, som tröttnat på att folk jämför alkohol med socker.

NSF kritiskt till ny scoutorganisation

Den 21 november fattade Svenska Scoutrådets årsmöte ett beslut om att skapa en gemensam organisation för alla scouter i Sverige. Nykterhetsrörelsens Scoutförbund, NSF, är mycket kritiskt till beslutet och befärar att det kommer att få allvarliga konsekvenser.

ORGANISATION Exakt hur den nya strukturen ska se ut är inte spikat och klart. Först ska beslut fattas på de fem olika scoutförbundens årsmöten, som äger rum mellan april och november nästa år, och sedan ska ärendet upp igen på Svenska Scoutrådets årsmöte i november 2011.

NSF röstade emot beslutet och är nu oroliga för framtiden, enligt Sven Nilsson, styrelseledamot i NSF.

– Om det blir precis så som det står och som vi fruktar så har vi tre möjligheter. Antingen får NSF lämna IOGT-NTO eftersom vi inte längre kan leva upp till stadgarna eller så får vi lämna scoutrörelsen eftersom scoutrörelsen då bara består av ett enda förbund och vi inte kan vara med där. Då får vi inte längre kallas för scouter. Det tredje alternativet är att vi lägger ner NSF helt och hållet. De medlemmar som vill som syssla med scouting får gå in i den nya scoutorganisationen och de som vill syssla med IOGT-NTO-grejer får hitta något där, säger han.

NSF har dock inte gett upp hoppet om att den nya, gemensamma organisationen trots allt inte ska bli verklighet.

– Vi hoppas ju fortfarande att vi ska hitta en väg framåt som alla kan leva med. Vi vill inte ha något av de tre alternativen, vi vill hitta en fjärde väg där NSF kan fortsätta som ett självständigt förbund

med en fot i nykterhetsrörelsen och en fot i scoutrörelsen.

Vill ni fortsätta utveckla samarbetet om det inte blir någon gemensam organisation?

– Ja, det vill vi definitivt. Vi i NSF ser att vi inte är så himla många

FOTO: NSF

Scouterna. Fem förbund ska bli ett

Det finns fem scoutförbund i Sverige: Frälsningsarméns scoutförbund, KFUK-KFUM:s scoutförbund, Svenska Scoutförbundet, NSF, och SMU Scout. Förbunden samarbetar i paraplyorganisationen Svenska Scoutrådet.

Beslutet om en ny, gemensam organisation fattades på Svenska Scoutrådets årsmöte den 21 november 2010, efter en motion från Frälsningsarméns scoutförbund, KFUK-KFUM:s scoutförbund och Svenska Scoutförbundet. Samtliga NSF:s delegater reserverade sig mot beslutet.

och vi har svårt att göra vettiga utbildningar och program om vi är ensamma. Om vi jobbar tillsammans med de andra kan vi fokusera på att jobba för nykterhet och ett drogfrött samhälle, och så kan någon annan ta de andra bitarna.

Varför vill tre av de andra scoutförbunden ha en gemensam organisation?

– De ser ju att scouting har tappat medlemmar sedan 80-talet. I dag har vi fem organisationer som gör ungefär samma saker, och då tänker de att om vi slår ihop dem så kan vi lägga resurserna på rekrytering, programutveckling, utbildning, marknadsföring och så vidare. Dessutom tänker de sig att det ska bli lättare att kommunicera med sponsorer och andra externa aktörer.

Det cirkulerar ett rykte om att beslutet om en sammanslagning beror på att nya regler kommer att innebära att bara ett scoutförbund i varje land får vara medlem i den internationella scoutrörelsen – det ryktet stämmer alltså inte?

– Nej, det är inte sant, men det är något som har figurerat ganska mycket. Det enda den internationella organisationen säger är att de vill ha en samtalspartner per land, och det har vi ju redan i dag i och med Svenska Scoutrådet.

Vad tror du kommer hända nu?

– Det vill jag faktiskt inte sja om. Jag är rädd för att vårt scoutförbund kommer att splittras hur det än blir. Och inte bara vårt – jag tror att vi kommer att få se en ganska stor flykt från hela scoutrörelsen om man river upp alla rötter. Det kommer att göra väldigt ont hur det än blir i slutändan, säger Sven Nilsson.

JENNY STADIGS

Rapport: Mer knark i Europa

Europa utmanas av växande narkotikatillgång och missbruk, nya sätt att smuggla kokain, ökad inhemsk odling av cannabis och rekordmånga nya syntetiska substanser som kringgår lagen. Det konstaterar EU:s narkotikamyndighet ECNN i sin årsrapport.

NARKOTIKA Marknaden för kokain växer, omkring 14 miljoner euro-péer i åldersgruppen 15–64 år har prövat någon gång och fyra miljoner av dem senaste året.

I unionen rapporteras nu årligen 1 000 kokainrelaterade dödsfall. I Storbritannien fördubblades de mellan 2003 och 2008

till 325 dödsfall. Samtidigt märks en ökning av antalet som söker vård för kokainproblem, omkring 70 000 sökte hjälp 2008.

Amfetamin har omkring 12 miljoner européer provat och två miljoner senaste året. Den centralstimulerade drogen är mindre utbredd än kokain, men dominerar särskilt i norra Europa.

Missbruket av så kallade "partydrogen" ecstasy har planat ut. Omkring elva miljoner invånare har prövat, varav 2,5 miljoner senaste året.

Den vanligaste illegala drogen är fortfarande cannabis. En av fem européer, cirka 75,5 miljoner personer, har någon gång provat

drogen, cirka 23 miljoner av dem under senaste året och fyra miljoner av dem nära dagligen.

Den stora cannabismarknaden avspeglas i att det årligen beslagtas omkring 1000 ton. Men marijuana ökar och allt fler inhemska odlingar avslöjas i länderna.

ECNN oroas även av den ökade försäljningen av oklassade nya droger, såsom rökextrakt typ Spice och syntetiska cannabinoider. 24 nya psykoaktiva substanser rapporterades ifjol till drogmyndigheten, en fördubbling från året före. Hittills i år har 31 nya ämnen anmälts via EU:s system för tidig varning.

DRUGNEWS/SVEN LILJESON

Jag har velat ha alkohol på mobilen i flera år. Alkoholen tar inte framens bästa sidor ibland.

Margret Atladottir, chefredaktör för Nöjesguiden, i Nöjespanelen i SVT:s Gomorron Sverige.

Bidrag dras in för samlingslokaler

IOGT-NTO-föreningarna i Östhammar och Öregrund kan bli av med kommunbidragen för sina samlingslokaler.

FASTIGHETER Enligt fritidsnämnden uppfyller inte Storbrunn och Öregrundsbio grafen normen för bidrag. Hans Norberg, ordförande i IOGT-NTO i Östhammar är förvånad och upprörd över kommunens förslag om att Storbrunn under en treårsperiod successivt ska bli av med driftsbidraget. Inte minst med tanke på att man tidigare fått runt 40 000 kronor årligen från kommunen. Nu är tanken att bidraget ska minskas för att sedan fasas ut.

– Vi förstår inte fritidsnämndens tanke med detta. Vi har fått det här bidraget för samlingslokaler under många år och det har aldrig ifrågasatts, säger Hans Norberg.

Enligt fritidsnämnden beror de indragna bidragen på att kommunens budget för bidrag till samlingslokaler minskats kraftigt och att man därför är tvungen att se över tillämpningsreglerna.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Höstmingel på förbundskansliet. IOGT-NTO:s förbundsordförande Anna Carlstedt höll ett underhållande tal på årets höstmingel. Minglade gjorde bland andra representanter för Systembolaget, CAN och Miljonlotteriet. Sammanlagt kom över 100 personer till kansliet på Stora Essingen i Stockholm.

Fler missbrukare bland äldre

"Drogproblem har inga åldersgränser", konstaterar ECNN (Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk) i en särskild översikt om att droger inte längre är ett ungdomsfenomen.

MISSBRUK I några länder är nära 30 procent av dem som behandlas över 40 år, högst andel har Portugal med 28 procent. För tio år sedan var andelen under tio procent i majoriteten EU-länder.

Utifrån uppgifter från medlemsländerna till ECNN, så var över en miljon narkotikamissbrukare i Europa i behandling 2008.

Majoriteten är opiatberoende och hela 670 000 av dem fick substitutionsbehandling (exempelvis metadon, subutex), en tiofaldig ökning sedan 1993. Enligt rapporten så är andelen missbrukare över 40 år som får dessa ersättningsmedel stor, över hälften i några länder.

Äldre missbrukare är mer socialt isolerade och utan samsättning. De är mer drabbade av leversjukdomar, depressioner, skador av överdoser, hiv, hjärtsjukdomar och blandmissbruk av alkohol och tobak.

Missbruksvården har utvecklats, hiv-infektioner ökar inte, samtidigt pekar EU:s drogmyndighet på att det saknas behandling särskilt anpassad för äldre missbrukare och att köer till substitutionsbehandling är långa i flera länder.

DRUGNEWS/SVEN LILJESON

FOTO: MIKE PANIC

Andelen pojkar som prövat narkotika ökade från 18 procent i fjol till 21 procent i år.

Fler gymnasiekillar prövar narkotika

Var femte pojke i gymnasiet årskurs två har prövat narkotika. Men alkoholkonsumtion minskar bland eleverna, enligt CAN:s rapport "Skolelevers drogvanor 2010".

NARKOTIKA I undersökningen ökade andelen pojkar som prövat narkotika från 18 procent i fjol till 21 procent i år. Bland jämnåriga flickor har andelen varit ganska stabil, 12–14 procent, sedan de årliga mätningarna inleddes 2004.

Vanligaste illegala drogen är cannabis (marijuana/hasch), cirka 70 procent av de skolelever som prövat anger den, medan cirka sex procent enbart använt annat narkotikapreparat. Två av tre får tag i narkotikan av en kompis, ett fåtal (6 procent av pojkarna och 4 procent av flickorna) uppgav att de skaffat den via internet.

Regionala skillnaderna är stora för droganvändning. Stockholm toppar med 27 procent av pojkarna och 20 procent av flickorna som prövat narkotika, lägst andel

återfinns i norra Sverige där 13 respektive 12 procent prövat.

Däremot minskar andelen alkoholkonsumenter bland gymnasieelever över lag. I årets undersökning uppgav 83 procent av pojkarna och 84 procent av flickorna på gymnasiet att de dricker alkohol, lägsta siffror sedan mätningarna inleddes. Även andelen som intensivkonsumerar minst en gång i månaden har sjunkit, knappt hälften av pojkarna och 44 procent av flickorna angav det i år.

De flesta som dricker får tag i alkohol via kamrater, men även föräldrar och andra vuxna förekommer ofta. Flera av gymnasieeleverna har även blivit serverade alkohol på krogen innan de fyllt 18 år.

Även bland niondeklassarna har tidigare nedåtgående trend för narkotikaerfarenheter brutits och ökar sedan ett par år. I år uppgav nio procent av pojkarna och sju procent av flickorna att de prövat narkotika.

Bland grundskoleeleverna pekar liksom på gymnasiet alkoholtrenden nedåt, fler väljer att skjuta upp debuten eller inte dricka alls.

Drogenkäterna bland skolelever görs av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Sedan 1971 har årliga enkäter genomförts bland landets elever i nian på grundskolan och från 2004 årligen även bland gymnasieelever i årskurs två. I år deltog 5 829 elever i grundskolan och 3 936 elever på gymnasiet runt landet.

• Fotnot: Hela CAN-rapporten, "Skolelevers drogvanor 2010", (pdf-fil, 246 sidor), innehåller även uppgifter om elevers erfarenheter om tobak, sniffning och doping.

DRUGNEWS/SL

72787

liter sprit beslagtogs
Tullverket under perioden
januari till och med oktober
i år. Det är 30 000 liter mer
än under motsvarande
period 2009.

Utredaren föreslår: Sprit ska också få säljas på gårdarna

Lotty Nordling, som just nu utreder om det är möjligt att införa gårdsförsäljning av egenproducerad alkohol vid svenska gårdar, kommer inte bara föreslå att gårdarna ska få sälja öl och vin – de ska även få sälja sprit. Det här skriver Dagens Nyheter.

ALKOHOL Utredarens uppdrag är att se om gårdsförsäljning går att införa utan att hota det undantag som det svenska Systembolaget och dess monopol utgör inom EU och utan att skada folkhälsan.

Enligt Dagens Nyheter har Lotty Nordling kommit fram till att man kan undvika kritik från

EU om diskriminering genom att den privata gårdsförsäljningen av alkohol också omfattar produkter som kommer från andra länder.

De privata tillstånden för alkoholförsäljning ska alltså vidgas så att svenska spritstillverkare "vid studiebesök eller andra arrangemang" också tillåts sälja annan utländsk sprit, vingårdar får sälja utländska viner och ölltillverkare ska få sälja utländska ölsorter.

Dagens Nyheter har läst kapitlet om vilka regler som ska gälla.

Lotty Nordling

FOTO: IVICA PRGOMET

De avslöjar följande:

► Alkoholdryckerna får inte ingå i Systembolagets ordinarie sortiment.

► Försäljningen till varje person vid varje tillfälle får högst vara en liter sprit, tre liter vin och fem liter starköl.

► Den sammanlagda gårdsförsäljningen per

år får inte överstiga 10 000 liter tappade alkoholdrycker.

Förslaget har redan nu fått kritik och skapar en spricka inom Alliansen.

JOANNA WÄGSTRÖM

Pelle Olsson

HALLÅ DÄR!

Pelle Olsson

författare och journalist som skrivit boken *Marijuana och friheten*.

Du har rest runt i världen och pratat med alla möjliga, från forskare till cannabisrökare om marijuana. Vilka trender ser du?

– Att det blir mer liberalt. Sedan blir det allt tydligare att cannabis har en värre skadebild än man tidigare trott.

Hur betar sig en cannabisrökare efter tio års flitigt användande?

– Hjärnan stannar av i utvecklingen. De mognar inte och misslyckas i livet på olika sätt. Det kan handla om familj eller att sköta ett arbete. De får inte så mycket gjort och mår inte så bra som de skulle ha gjort om de inte rökt.

Men om de vill sitta hemma och röka bort sitt liv, kan de inte få göra det då?

– Ingen är helt isolerad. De måste försörja sig. De som lever med cannabisrökare tycker att det är ett problem. Personen blir inåtvänd och oätkomlig för sin familj.

Var det något som förvånade dig som kom fram under arbetet med boken?

– Att cannabisrökare svarar för en väldigt hög andel av de som söker vård. Drygt 20 procent i Sverige och Europa och 30 procent i USA.

Har vi en stark legaliseringsrörelse i Sverige?

– Nej, den är nästan osynlig. De finns på nätet men har inte lyckats organisera sig.

JOANNA WÄGSTRÖM

Ska gårdsförsäljning av alkohol tillåtas?

Alliansen har hittills varit enig om att gårdsförsäljning av alkohol ska införas i Sverige om det inte hotar Systembolaget eller folkhälsan. När Dagens Nyheter avslöjade att utredaren Lotty Nordling tänker lägga ett förslag där inte bara svensk alkohol ska kunna säljas på gårdarna utan även utländsk uppstod en spricka i Alliansen. Nu har de delade åsikter om gårdsförsäljningen.

FÖR

Jan R Andersson (M), alkoholpolitisk talesman

"Vi ser gårdsförsäljning som en del av näringspolitiken inte alkoholpolitiken. Men den ska inte vara ett hinder för EG-rätten eller folkhälsan. Om det går att kringgå det vill vi införa gårdsförsäljning. I dag har vi många mindre producenter som måste få en möjlighet att komma in på marknaden. Så det är viktigt att hitta andra kanaler än Systembolaget.

Jag tror att det går att komma fram till ett förslag och om det då innebär att gårdarna även kan sälja andra utländska produkter så visst. Jag tror ändå inte att en öländsk vinbonde vill sälja någon annans produkter. Det är de egna varorna man vill sälja. Sedan finns det en massa andra begränsningar i förslaget, som att man bara får sälja en viss mängd. Det här handlar om hantverksmässigt framställda produkter. Man ska inte bara kunna köpa en spritlada och börja sälja alkohol."

EMOT

Carl B Hamilton (FP), ekonomiskpolitisk talesman

"Beteckningen gårdsförsäljning är helt vilseledande, det här handlar bara om försäljning. Enligt EU-reglerna så är det så att säljer du vin i en butik i Sverige måste du även sälja andra länders vin i butiken. Gör man det får man samma försäljning som i andra länder. Då har vi inte längre ett monopol. Så grundfrågan är om vi vill ha kvar Systembolaget eller inte.

Den stora risken är att EU-domstolen kommer att säga att vi inte uppfyller kraven för vårt monopol längre och att vi måste ge upp Systembolaget.

De här butikerna kommer att vilja tjäna pengar och drivas av vinstintresse. Ålderskontrollerna kommer att bli sämre.

Jag ser framför mig att det här förslaget kommer att stoppas eftersom det hotar monopolet."

Hög medelålder hot mot förening

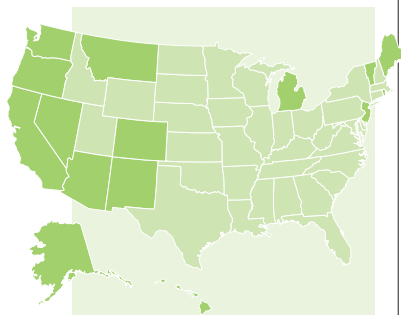
I glesbygden i Hudiksvalls kommun ligger byn Furuberg vars IOGT-NTO-förening Olof Bergströms minne nu kan tvingas att slå igen.

VERKSAMHET Anledningen är att medlemmarna börjar bli till åren och många har avlidit på senare tid. Nu är man 16 personer som kämpar för att lokalens verksamhet – som handlar om avancerad folklivsforskning – ska få fortsätta.

– Vi behöver få IOGT-NTO centralt att förstå värdet av att satsa på Olof Bergströms Minne. Här finns mycket av nykterhetsrörelsens historia, säger ordföranden Marianne Ekblom.

Hon är inte främmande för tanken att flytta verksamheten till mer bebyggda områden, som Friggesund. Men lokalen i Furuberg hoppas hon ändå ska kunna få finnas kvar och värnas om, inte minst på grund av dess historiska värde.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

15

Delstater i USA har legaliserat medicinsk marijuana. Arizona är den senaste i raden. Där röstade man ja i samband med kongressvalen i november.

Många deltagare på Verksamhetsforum

Maria Renström, chef för regeringens ANTD-enhet

FOTO: PIERRE ANDERSSON

IOGT-NTO:s Verksamhetsforum på Tollare Folkhögskola utanför Stockholm lockade många besökare. Närmare 130 deltagare åkte hem med nya kunskaper och inspiration för det lokala arbetet.

VERKSAMHET Bland föreläsarna märktes bland andra chefen för regeringens ANTD-enhet (alkohol, narkotika, tobak, dopning) Maria Renström och förre ordföranden i Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle, RNS, Ove Rosengren.

Här fanns också representanter från IOGT-NTO Elverket i Falun och från Blå Bandet i Tensta som berättade om hur de bedriver verksamheten där.

– Tanken är att helgen ska inspirera dem som är verksamma

lokalt och regionalt, säger Kathy Gylhsten, verksamhetskonsulent på IOGT-NTO. Innehållet både ger information om lokal verksamhet som sticker ut och tillför ny kunskap. Och så passar vi på att ha kul tillsammans också förstås.

Görel Lindahl från Umeå är nöjd med helgen.

– Det har varit så många bra seminarier att det har varit svårt att välja vilka jag skulle gå på. Jag gillar IOGT-NTO:s kurser, de är alltid välorganiserade och intressanta.

Också Ulf Hedlund, deltagare från Skellefteå, hade bara positiva saker att säga om helgen.

– Det har varit väldigt bra. Det mest intressanta var nog Ove Rosengrens föreläsning om missbruk. Själv har jag varit medlem i sex-sju år nu, men har 28 år som missbrukare bakom mig så frågor ligger mig varmt om hjärtat.

PIERRE ANDERSSON

Görel Lindahl

Smugglade alkohol för miljonbelopp

Tre män i Köping har åtalats för omfattande spritsmuggling. En av männen drev en spritbutik i sin källare. De andra har försett honom med varorna.

ALKOHOL I källaren på sitt hus har en av de åtalade, en 54-årig man, bedrivit vad polisen kallar en spritbutik. Olika märken av öl, vin och sprit stod uppstapade på hyllor så att kunderna, ibland ungdomar, själva kunde titta och välja vad de ville ha ur sortimentet.

Alkoholen har till stor del köpts in av en 38-årig man som under flera års tid rest till Tyskland på smugglingsresor. 38-åringen har försörjt 54-åringens butik med varor men han har också själv sålt alkohol till privatpersoner.

Enligt utredningen har mannen rest flera gånger i månaden till Tyskland och vid varje resa köpt cirka 300 plattor öl samt dunkar med vin och sprit. Mannen har tjänat mellan 20 000 och 25 000 kronor per resa.

En tredje man, i 45-årsåldern, har enligt polisen arbetat för 54-åringen. Han har under perioder rest till Tyskland en gång i veckan för att köpa sprit. 45-åringen har fått 3 000 kronor per resa som lön för mödan.

De tre männen åtalas vid Västmanlands Tingsrätt. Utöver åtalet kommer männen att krävas på miljonbelopp av Skatteverket för obetalda skatter på den alkohol som de smugglat in i Sverige.

JOANNA WÄGSTRÖM

BESTÄLL NYKTERHETSRÖRELSENS ENDA JULTIDNING!

*Berättelser, reportage, korsord
och julpysel för alla åldrar*

50 kr/styck

(minst 3 ex. fraktfritt)

www.blabandet.se
norrskan@blabandet.se
019-130575

Blå Bandet

Nykterhet behöver du aldrig ångra!

Till Saxenborgs andelsägare och andra berörda

Saxenborgs kursgård har begärts i konkurs. Den ekonomiska föreningen har under flera års tid haft stora ekonomiska problem. Trots en lönsamhetsmässigt bra sommar, tack vare en oerhörd insats från vår personal, insåg nuvarande styrelse i mitten på november att det inte längre gick att rädda verksamheten varefter vi ansökte om konkurs.

Vi vill på det här sättet informera våra andelsägare, men framförallt rikta ett stort och varmt tack till alla eldsjälar som lagt ner tid och engagemang på Saxenborg, och vår fantastiska personal. De har i oerhört tuffa tider jobbat på med ett enormt engagemang och mycket hjärta. Vi är oerhört tacksamma för deras stora lojalitet och den energi de lagt ner på att få Saxenborg att kännas som ett andra hem för gäster och besökare. Tack!

Styrelsen för Saxenborg ekonomisk förening

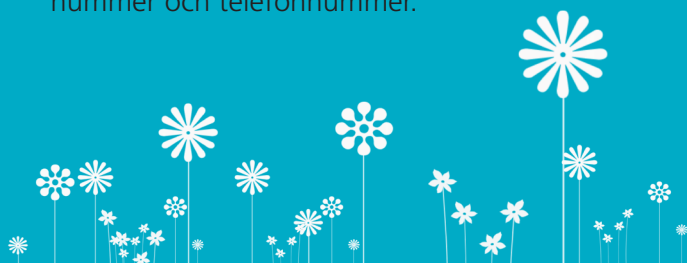
17 januari–29 maj 2011

Lärgemenskap för social verksamhet

Den sociala verksamheten inom IOGT-NTO utvecklas runt om i landet. För att ta ytterligare steg framåt behöver vi lära mer av varandra. "Lärgemenskapen" som nu erbjuds för tredje året, är en möjlighet att få inspiration, dela erfarenheter och lära för att utveckla både sig själv och den lokala verksamheten.

Lärgemenskapen är en distanskurs på kvartsfart vid Tollare folkhögskola med tre träffar. I övrigt sker umgänget, kommunikationen och erfarenhetsutbytet över nätet. Lärgemenskapen vänder sig till dig som har en aktiv roll i IOGT-NTO:s lokala sociala verksamhet och som vill utveckla dig i din roll som drivande kraft i ett utvecklingsarbete.

Anmälan för deltagande i Lärgemenskapen ska göras till Tollare folkhögskola före den 10 januari. Skicka anmälan i mail till info@tollare.org. I anmälan ska finnas namn, adress, personnummer och telefonnummer.

IOGT-NTO

Två lag vann årets Pumpen

Efter en svettig och rolig Pumpen-kväll den 11 november står nu 22 Gustav Wasa i Borås och Uppsala Trots Allt! som segrare med 62 poäng.

VERKSAMHET I år deltog 118 lag i Pumpen, IOGT-NTOs kunskaps-tävling som i år firar 45-årsjubileum. De vinnande lagen var förstås lyckliga och stolta. Men kanske inte så förvånade. Trots Allt! har vunnit flera gånger med många akademiker i sitt lag. Gustav Wasa brukar också ligga bra till. I Borås gick tävlingen av stapeln på Stadsbiblioteket, men firade gjorde man traditionsenligt på Nykterhetsgården Lönne. För den som är sugen på att testa sina kunskaper ligger frågor och svar ute på webben på www.iogt.se/pumpen

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

”Hatar fördomen om att ståuppare gynnas av en full publik. Det enda 'fulla' vi gynnas av, är publikens fulla uppmärksamhet.”

Soran Ismail på Twitter.

Riksdagsledamot Per Svedberg, Sara Heine från IOGT-NTO, advokat Ulf Öberg och professor Gunilla Jarlbro diskuterade alkoholreklam på IOGT-NTO:s och IQ:s seminarium

FOTO: JOANNA WÄGSTRÖM

Alkoholbolagen lockar unga via sociala medier

Alkoholreklam på internet ökar kraftigt. Producenterna riktar sig mot ungdomar och bygger relationer genom roliga spel, tävlingar och inbjudningar. De senaste trenderna presenterades på ett seminarium om alkoholreklam och sociala medier som IOGT-NTO och IQ anordnade i Stockholm.

MARKNADSFÖRING Varannan svensk ungdom mellan 18 och 25 år ser alkoholreklam på nätet varje vecka. Det visar en studie som Systembolagets dotterbolag IQ genomfört. 25 procent av de tillfrågade ungdomarna hade fått en aktiv inbjudan av något alkoholföretag. Alla upplevde att mängden alkoholreklam hade ökat.

– Det verkar som att ingen bryr sig om vad som händer i det

här mediet, sade Ann-Therése Enarsson, när hon presenterade IQ:s studie på alkoholreklamseminariet.

IQ har under en helg tittat på musikkanalen MTV för att se vilka producenter som gör reklam där. Sedan har de aktivt letat på nätet och i sociala medier för att se hur de här producenterna marknadsför sig.

– Tv-reklamen har man för att lotsa tittarna till reklamen på

nätet. Väl där bygger man relationer, säger Ann-Therése Enarsson.

På nätet finns alkoholföretagen dels på sina egna webbplatser men också på sajter som Youtube, Facebook och Twitter. Vissa ger ut mobilappar till telefoner. Man lockar med interaktiva spel, tävlingar, kampanjer och ragningsreplikor. "Bjuder du på en drink i kväll så bjuder jag på frukost i morgon" är ett exempel som nämns i rapporten. Frasen är hämtad från Bacardi Razz Wingman on tour som ligger på You Tube.

I rapporten drar man slutsatsen att det finns starka bevis för att ungdomar som exponeras för alkoholreklam dricker mer och att de som inte dricker börjar dricka.

JOANNA WÄGSTRÖM

KÄND FRÅN SVT!

KYST av SPRITEN

FÖRFATTARNA
Anna Barve
Petra Dahlberg
FÖRELÄSAREN
Lars Lewert

Nu kan IOGT-NTO-föreningar som är intresserade boka en föreläsning med journalisterna och författarna till "Kysst av spriten". Hör av er till er lokala NBV-avdelning för mer information.

IOGT-NTO

IOGT-NTO

Alkoholrådgivning

020-80 80 80

ALKOHLRADGIVNING@IOGT.SE

För små och stora alkoholproblem.

SOBER RESOR

PROGRAM 2011

GAMBIA och SENEGAL

10-22 februari

Upplev landet som bjuder på vacker natur, vänliga människor, exotiska miljöer med ett annorlunda djurliv och långa sandstränderna med möjlighet till härliga bad

Minoriteter och världsarv i VÄSTRA KINA

11-25 april

En resa till några av Kinas världsarv och platser där olika minoritetsfolk lever än idag med sina gamla traditioner. Vi besöker bl.a. Terrakottaarmen, en Minoritetsfestival samt Pandorna i sin naturliga miljö

SKOTTLAND

1-8 september

Rundresan där du får uppleva Skottlands säregna karaktär och atmosfär med vackra klanslott, gamla borgar, ljungklädda hedarna och de glittrande sjöarna. Vem vet, kanske får vi se "Nessie", sjöodjuret som sägs härska i djupet på Loch Ness.

S:t PETERSBURG och MOSKVA

4-10 oktober

En spännande resa till två världsmetropoler med olika karaktär. I S:t Petersburg står konsten och kulturen i centrum och medan Moskva alltmer blir ett ledande affärscentra där även makten och administrationen samlas.

BARCELONA

24-28 november

Under en kortvecka i världsmetropolen Barcelona får du bl.a. uppleva en fascinerande blandning av gammal och modern arkitektur, otaliga museer, ett rikt shoppingutbud och mysiga tapasbarer.

Vill du veta mer? Sänd in talongen!

Sänd in talongen till SOBER-resor, IOGT-NTO, Rotevägen 2, 433 69 Sävedalen, så sänder vi mer info. Telefon: 031-265330. E-mail: soberresor@telia.com Se även vår hemsida www.soberresor.se

Jag vill veta mer om följande resor:

- ☐ Gambia o Senegal ☐ Västra Kina ☐ Skottland
☐ S:t Petersburg o Moskva ☐ Barcelona

Namn Antal resande

Adress Tel

Postnr Postort

Kärlek i rörelsen

Det i särklass vanligaste sättet att träffa sin kärlek är via vänner och bekanta. Vart femte svenskt par har träffats på det viset. Har man dessutom gemensamma intressen, som föreningsliv eller ett ideellt engagemang, ökar chansen ytterligare att träffa rätt partner, visar en färsk SIFO-undersökning. Accent har träffat tre par i olika åldrar som har mötts tack vare sitt engagemang i nykterhetsrörelsen.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **THOMAS CARLGREN**

Här träffar vi vår kärlek

1. Via vänner och bekanta **2.** På nätet **3.** På jobbet **4.** På krogen **5.** Via gemensamma intressen

Kärlek som inte rostar

GRETA OCH RUNE TRÄFFADES PÅ SOMMARLÄGER

drygt sextiofem år har Greta och Rune Fredemo känt varandra. Tanken svindlar. Greta arbetade som expedit i en sybehörsaffär i Vimmerby när Rune kom in för att köpa sytråd. Trevlig ung man, tyckte Greta. Men lustigt med en man som köper sytråd! Föga anade hon att tråden var en förevändning för att kika lite extra på flickan bakom disken. Senare träffade hon på honom igen på ett NTO-möte, dit hon hade lockats av en moster som var medlem och efter ytterligare någon månad deltog hon i ett sommarläger arrangerat av NTO. Där fanns Rune och någonstans bland tältpinnar och lägereldar började två hjärtan banka. Vad föll de för hos varandra?

– Ögonen, svarar Rune koncist.

– Att han var snäll och såg bra ut. Och att båda var nyktra och rökfria. Det kändes viktigt att ha samma värderingar, säger Greta, som i likhet med Rune var aktiv inom NTO i Vimmerby. Rune blev så småningom ordförande och Greta arbetade på Barntemplet.

1948 gifte sig paret och 1949 föddes första barnet Christina. Under femtiotalet föddes tre barn till, Eva, Ingrid och Bertil. Greta var hemmafru. 1971 fick Rune möjlighet att arbeta som områdeschef för Dagab i Stockholm och hela familjen flyttade till en villa i Täby. Där bor Greta och Rune fortfarande kvar. I början var det ensamt och otrivsamt att bo i huvudstaden, tyckte Greta. Men så anmälde hon sig till en vävarkurs, mest för att lära känna lite folk. Väva kunde hon redan, det är ett av hennes största intressen. Kursen gav utdelning. Hon fick gemenskap och vänner.

Äktenskapet lunkade på utan några allvarigare kriser. Rune behöver inte fundera länge över frågan hur man får ett förhållande att räcka så länge.

– I vår generation skiljer man sig inte. Man stretar på. Många par ger upp alldeles för lätt i dag. Men vi har haft det bra. Inget allvarligt har hänt, allt har gått väl för oss och barnen. Mår barnen bra så mår vi bra. Och så har vi alltid haft en hyfsad ekonomi. Vi är lyckligt lottade.

De upplever båda att de kan prata om det mesta och är sällan oense. Och de somnar aldrig som ovänner.

Greta beskriver Rune som en glad och något impulsiv man som aldrig blir arg. Det älskar hon honom för.

– Greta är ordentlig, pliktrogen och står för sitt ord. Med henne är det ordning och reda, konstaterar Rune, som tycker att de kompletterar varandra bra. Där Rune är impulsiv är Greta mer eftertänksam, vilket skapar en bra balans och väl genomtänkta beslut.

De tillbringar gärna mycket tid ihop. Under åren har det blivit många bilresor land och rike runt – alltid med Greta vid ratten – med och utan barnen. De har haft hund, fotograferat, gjort helgut-

flykter och byggt sommarstuga i Kalmar. Bägge är dedikerade medlemmar i IOGT-NTO. Numera arbetar Rune ibland på Tempelridarnas tillbehörsexpedition. Och så umgås de ofta med sina barn, barnbarn och barnbarnsbarn. Det enda som skiljer dem åt är datorn. Rune sitter gärna vid datorn och surfar. Greta väver hellre. Eller tittar på teve.

Jämställdhet i ordets moderna bemärkelse är en ickefråga för paret Fredemo. Som hemmafru har Greta alltid skött markservicen. Men sedan hon nyligen skadade nyckelbenet och fick svårt att röra sig har Rune blivit tvungen att börja botanisera i köket.

Och handla mat.

– Det går bra! Jag lär mig. Nu kan jag skala potatis, säger han stolt. ■

"I vår generation
skiljer man sig inte.
Man stretar på."

RUNE

**Rune och Greta
Fredemo.**

Ålder 89 och 84
År tillsammans 65
Familj Fyra barn, sju
barnbarn och sex
barnbarnsbarn
Bor I Täby i Stockholm

Får jag chans på dig?

STINA-LISA OCH JON-ERIK TRÄFFADES PÅ SKIDLÄGER

Får jag chans på dig? Ett "barnsligt" sms blev början på Jon-Erik Flodin och Stina-Lisa Österströms kärleks-saga. Det var Stina-Lisa som skickade meddelandet till den snygga killen hon hade blivit förtjust i på ett nyktert skidläger i Västernorrland i mars 2006. Där jobbade bägge som ungdomsledare och Stina-Lisa såg snabbt till att hon och Jon-Erik hamnade i samma grupp. Efter en trevande start med flirtiga ögonkast och vänskapliga samtal kom den första kyssen. Och därmed hoppet om en fortsättning. Men allt hängde fortfarande i luften när lägret var slut.

– Var vi ett par eller inte? Jag ville veta och skickade därför sms:et, lite på skoj. Det funkade och efter det blev vi ihop på allvar, säger Stina-Lisa och berättar att bägge egentligen var rätt skeptiska till att inleda en relation.

– Jag hade precis lämnat ett förhållande och tänkte att jag bara ville vara kompis med Jon-Erik. Jag hade planer på att jobba som reseledare och se mig om i världen. Jag ville inte stadga mig. Man och barn kunde jag skaffa vid 30.

– Och jag hade också ett färskt uppbrott i bagaget. Dessutom var jag bekymrad över åldersskillnaden. Stina-Lisa var bara sjutton år, jag fem år äldre. Samtidigt attraherades jag av hennes mognad och utseende. Jag såg henne direkt när hon klev av bussen på skidlägret, tyckte att wow, vilken attraktiv tjej! säger Jon-Erik, som dessutom var fast besluten att inte bli ihop med en tjej inom nykterhetsrörelsen. Det skulle bli alldeles för "internt", tyckte han.

Men mot allt förnuft slog kärleken ner som en blix och Jon-Erik började pendla till Stina-Lisa, som då bodde i Falun. Själv pluggade han i Uppsala, samtidigt som han var vice ordförande i förbundsstyrelsen. Det blev många resor ute i landet och ofta styrdes kosan till Falun. Under tre år sågs paret av och till. Men avståndet till trots växte kärleken. "Varje möte blev maxat", konstaterar Stina-Lisa med ett skratt.

Det blev många och långa telefonsamtal. Stina-Lisa, som fortfarande drömde om att uppleva nya kulturer, bestämde sig dock för att dra till Kuba två månader för att dansa salsa och plugga spanska. Hon kände sig så pass trygg i förhållandet att två månaders bortavaro inte skulle göra någon skillnad. Och Jon-Erik unnade mer än gärna Stina-Lisa friheten att upptäcka världen. De två månaderna blev berikande – men också påfrestande för förhållandet.

– Vi hade få möjligheter att prata på telefon och maila. När jag kom hem kändes det lite konstigt mellan oss. Jon-Erik hade fort-

satt med sitt liv här, medan jag var uppfylld av nya erfarenheter. Åtta månader efter min hemkomst blev jag sugen på att ge mig ut i världen igen och valde då att sticka till Gran Canaria två veckor för att gå på reseledarkurs. Jag planerade att jobba utomlands ett tag, säger Stina-Lisa, som emellertid kom på andra tankar. Något utlandsjobb blev det aldrig. I stället flyttade hon in hos Jon-Erik i Söderhamn. Och där blev hon kvar. I dag pluggar hon personal- och arbetslivsprogrammet i Gävle och stortrivs med livet.

Vad är hemligheten bakom deras kärlekslycka?

– Vi är riktigt bra vänner som kan prata om allt, det tror jag är viktigt, säger Jon-Erik och får leende medhåll av Stina-Lisa.

– Mm, det är sådär småmysigt hela tiden! Dessutom är vi alltid ärliga mot varandra och noga med att respektera varandras behov. Jon-Erik spelar i ett band i Uppsala, umgås med sina kompisar och renoverar en båt. Jag gillar att dansa. Man måste ge varandra frihet. Och vi är måna om att umgås med andra när vi är på större arrangemang inom nykterhetsrörelsen. Vi har ju tillgång till varandra när vi är hemma.

– Exakt. Jag skulle aldrig säga åt Stina-Lisa vad hon ska göra. Hon måste själv få besluta och jag respekterar hennes beslut vad det än är. Att ställa ultimatum är inte vår grej, det är inte kärlek.

Båda beskriver sig som envisa och diskussionslystna. Bråkar gör de sällan, men när smågnat uppstår är de noga med att inte köra fula tricks och personangrepp. På så vis spårar det aldrig ur. Stina-Lisa är den spralliga, utåtriktade och impulsiva som gör innan hon tänker efter. Jon-Erik beskriver sig som lugn, rak, jordnära, eftertänksam – och kanske inte lika fysisk som Stina-Lisa.

– Nej, för mig betyder en kram att jag älskar Stina. Men Stina behöver höra att jag älskar henne på många fler sätt. Där är vi olika, säger Jon-Erik.

Stina-Lisa nickar.

– Samtidigt kompletterar vi varandra. Jon-Erik får ner mig på jorden och får mig att tänka till. Han ger mig trygghet.

– Och du är så omtänksam och får mig att öppna mig. Du får mig att bli en bättre människa!

Bägge är i dag övertygade om att de träffat "den rätte" – även om tvivel fanns initialt. Den nyförälskade känslan talar sitt tydliga språk.

– Men jag tror att det är viktigt att inventera sitt förhållande emellanåt, att ifrågasätta. Är jag nöjd? Lever jag det liv jag vill? Hittills har svaret definitivt varit ja! säger Stina-Lisa.

Om tio år tror hon och Jon-Erik att de har hus och barn. Framtiden ser ljus ut. ■

Jon-Erik Flodin
och **Stina-Lisa**
Österström.

Ålder 26 och 21
År tillsammans Fyra
Familj Nej
Bor I Söderhamn

”Vi finns alltid där för varandra”

BIRGITTA OCH LARS-OVE TRÄFFADES PÅ IOGT-LÄGER

Birgitta och Lars-Ove Källström lever ett bra, ja, nästan lite lyxigt, liv just nu. Det är båda rörande ense om. Efter trettiofem år tillsammans och fyra utflugna barn vill de nu ta för sig av livets efterrätter. De älskar resor och spännande upplevelser. En sommar båtlufade de i den grekiska övärlden, något man kanske inte väntar sig av ett medelålders par. Men Birgitta och Lars-Ove är fortfarande unga och fräscha till både kropp och själ. Mest sprudlande är Birgitta som utan vidare berättar om hur stolt och glad hon är över att vara gift med sin Lars-Ove.

– Han är snäll och lätt att samarbeta med, vi har alltid dragit åt samma håll. Vi har samma värderingar och tankar. Barnen är otroligt viktiga och binder oss samman, säger Birgitta och får nickande medhåll av Lars-Ove, som dock har svårare att formulera vad han känner för sin hustru. Är hon inte vacker? Och trevlig?

– Jodå, visst är hon det, medger Lars-Ove en smula generat och tillägger efter en stunds eftertanke att de trivs bra ihop och att de är ganska lika.

– Barnen har förstås betytt mycket för vårt äktenskap. De har stärkt vår gemenskap. För deras skull håller man ihop. Man har ju plikt-känsla. Men det är klart att jag tycker att Birgitta är en fin människa, annars skulle detta aldrig ha fungerat.

Birgitta och Lars-Ove träffades på ett IOGT-läger 1969. Lars-Ove var då aktiv som ungdomsledare. Men det sa inte klick med en gång. Åtminstone inte från Birgittas sida.

– Jag tyckte att han var snygg och spännande. Men tänkte inte på honom på det viset. Jag var ju så ung. Fast det blev lite puss och kram på lägret och senare ringde han mig. Vi upptäckte att vi hade mycket gemensamt. Nykterheten kändes viktig för oss båda, ingen av oss kunde tänka sig att vara ihop med en person som drack. Vi var bägge yngst i syskonskaran och vi hade båda

mist våra fäder, berättar Birgitta som fick en ring på fingret på sin 21-årsdag. Då hade paret haft ett uppehåll ett år för att ha friheten att umgås med kompisar och leva livet en smula. Birgitta utbildade sig till förskolelärare medan Lars-Ove arbetade som lärare. Ett efter ett föddes barnen Johan, Emil, Rasmus och Linus som i dag är 33, 29, 24 och 23 år gamla.

Familjen byggde hus utanför Alingsås och tillbringade nästan all ledig tid tillsammans. Med fyra barn att mätta fanns inget stort ekonomiskt utrymme, så i stället för utlandsresor valde familjen att tälta på sin semester. Familjesammanhållningen gav utdelning. Det har gått bra för sönerna och banden är starka.

– Pojkarna är självständiga och mår bra. De umgås mycket med varandra och gärna även med oss. Det känns fantastiskt bra. Vi är lyckligt lottade som haft sådan tur med våra barn, säger Birgitta.

Hur gör ni för att hålla äktenskapet levande efter att barnen flyttat hemifrån?

– Åh, vi har så mycket gemensamt. Bland annat har vi återupptagit vårt intresse för folkdans. Och så reser vi ett par gånger per år, det är så roligt! Och så gillar vi båda att pyssla med hus och trädgård, vi har alltid små projekt på gång!

– Vi har ju inte haft några värre kriser heller i vårt liv. Men om det är något så finns vi alltid där för varandra.

Vi har faktiskt blivit bättre på att prata med varandra genom åren, konstaterar Lars-Ove.

– Ja, vi har haft ett tryggt och lugnt liv och vi är nöjda med det vi har. Jag har aldrig tänkt tanken att skilja mig, säger Birgitta och tillägger att de självfallet ger varandra frihet att göra egna saker emellanåt. Alla pengar de tjänar är gemensamma och ingen behöver redovisa för den andra om man gjort ett inköp.

– Mellan oss finns ingen svartsjuka eller avundsjuka. Vi vill varandra det allra bästa och är bra på att samarbeta. Då fungerar det! ■

”Ingen av oss kunde tänka sig att vara ihop med en person som drack.”

BIRGITTA

**Birgitta och
och Lars-Ove
Källström.**

Ålder 56 och 61
År tillsammans 35
Familj Barnen Johan,
Emil, Rasmus och Linus
Bor I hus i Alingsås

I fokus. Så tar du ditt förslag till kongressen.

START

1.

Skriv en motion.
En kort text om din idé och tydliga att-satser är att rekommendera.

REGLER

Lägg fram ditt förslag och försök få igenom det på IOGT-NTO:s kongress. Om du hamnar på JA har du vunnit, om du hamnar på NEJ har du förlorat. Lycka till!

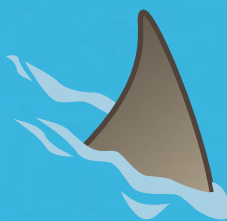

2.

Skicka in den till din förening senast två veckor före föreningens årsmöte.

3.

Föreningen antar motionen. Fortsätt till ruta 4.
Föreningen avslår motionen. Fortsätt till ruta 5.

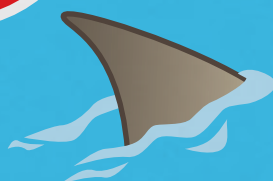
MOTI SPE

5.

Din förening fattar ju ingenting. Skicka motionen till distriktet.

4.

Vilken bra idé tänker föreningen och skickar motionen vidare till distriktet. OBS! Senast sex veckor innan distriktets årsmöte.

GENVÄGEN (CHANSNINGEN)

Varning!

Motioner från enskilda medlemmar har inte granskats av någon när de kommer till kongressen, och kan bli mindre genomarbetade än de som gått den långa vägen. Kan minska dina chanser att få igenom ditt förslag.

6.

Distriktet är klokt och antar din motion. Fortsätt till ruta 7. Distriktet avslår motionen. Fortsätt till ruta 9.

7.

Här kan distriktet välja att försöka få med sig fler distrikt. Ju fler desto bättre.

8.

Distriktet skickar motionen till kongressen. OBS! Senast den 20:e april kl 24.00 ska motionen vara på kansliet. Gå till Finalrundan.

ONS- LET

MÅL

JA!

Fira din framgång!

NEJ

Utvärdera ditt motionsarbete och ta nya tag till nästa kongress.

6.

Kongressen röstar. Om de röstar ja – gå vidare till JA!
Om de röstar nej – gå till NEJ.

5.

Upp i talarstolen och förklara det geniala med din idé. Förhoppningsvis har du fått några av ombuden på din sida. Få upp dem i talarstolen.

4.

Försök att övertya så många som möjligt av ombuden att din idé är jättebra. Blommor och choklad är alltid uppskattat.

3.

Åk till kongressen. Ha kul!

2.

Nu gäller det att knyta kontakter. Försök att se till att ombuden från ditt distrikt är på din sida.

2.

Skicka den till kongressen och håll tummarna att någon mer än du tycker att det är en bra idé. Gå till Finalrundan.

1.

Skriv en motion. Kom ihåg, skriv kort, tydligt och formulera att-satser kring det du vill att kongressen ska besluta.

9.

Du har i alla fall fått distriktets yttrande och kan finslipa din motion utifrån det. Skicka den till kongressen och håll tummarna för att de ser vilken fin idé du har. Gå till Finalrundan.

FINALRUNDAN

Nu är det dags för kongressen.

1.

Om förbundsstyrelsen och utskottet gillar din idé blir det lättare. Men än är slaget inte vunnet. Om de däremot yrkar avslag måste du jobba hårt för ditt förslag.

FIRA BÄSTA NYÅRSFESTEN **SKÅLA**

ALKOHOLFRIIT!

På Accents nyårsfest var de alkoholfria dryckerna i fokus. Våra sju dryckesprovare testade sig igenom fördrinkar, vitt, rött, öl och bubbel av alla de sorter till den läckra menyn som bestod av musslor, lammstek och inkokta päron med kolasås.

**Ta del av tipsen, recepten och panelens betyg
– och fixa själv årets bästa fest!**

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **PIERRE ANDERSSON** RECEPT **ANDREAS ERICSSON**

Panelen testade 14 alkoholfria drycker. Sämst var vinerna från Systembolaget, både de röda och de vita. Knappt godkänt. En oväntad raket var Blåbär 100% som nästan alla gillade. Ölen var överlag bra tyckte panelen, liksom den franska cidern.

FÖRDRINK

Sanbittér 0 %

Systembolaget/matvarubutiker
Betyg: **YYY**

Linda: Söt först och sedan jät-tebitter. Men flaskorna är söta och roliga!

Nina: Den här var lite rolig.

Man vänjer sig vid smaken. Extra plus till söt flaska.

Johan: Fadd och artificiell. Som koncentrerad körsbärsdrinka.

Johans hemgjorda fördrink med ingefära 0 %

Hemgjord
Betyg: **YYYY**

Johan: Fräsch och renande känsla.

Sannah: Bra som ett substitut till nubbe. Vilket bett!

DRYCK

Hemgjord ginger ale

Ett bra alternativ till den ganska tråkiga och söta versionen man köper i butik. Var dock försiktig, det är lätt att det blir för mycket kolsyra. Öppna i diskhon och skruva av korken försiktigt.

- ▶ 1 plastflaska 1,5 liter
- ▶ cirka 5 cm ingefära
- ▶ citron
- ▶ 2 dl socker
- ▶ 2 krm torrjäst
- ▶ vatten

Skala och riv ingefäran, blanda den med torrjäst, socker och saften från citronen i flaskan. Fyll upp med vatten, skruva på korken hårt och låt stå i rumstemperatur 12-36 timmar tills flaskan känns hård. Kyl den och sila upp i glas. Använd inte glasflaska, den kan explodera.

» **FLEK RECEPT PÅ NÄSTA UPPSLAG!**

FÖRRÄTT

Sidfläsk- och ciderkokta musslor

4 personer

Musslor är rena miljöhjältarna, som renar våra vatten från övergödning. Gott är det också, och allra bäst är de vid nyår. Sidfläsket och äppelcidern ger god smak, se till att servera så att alla får buljong och fläsk också.

- ▶ 300 g rökt sidfläsk, tärnat
- ▶ ett nät blåmusslor
- ▶ 1 flaska torr äppelcider
- ▶ 1 msk äppelcidervinäger
- ▶ persilja
- ▶ smör

Syna musslorna, ta bort skägg och koraller. Kyl dem i en bunke kallt vatten och släng de som är krossade eller öppna. Behåll bara de som är stängda.

Ta en stor gryta, bryn smöret och stek fläsket ganska hårt. Häll i äppelcidern och äppelcidervinägern och låt koka upp. Häll i musslorna och sätt på locket. Efter 2-5 minuter har de öppnat sig och är färdiga. Servera med lite persilja.

■ VARMRÄTT

Lammstek med krossad potatis

4 personer

- ▶ 600 g lammstek
- ▶ skalen från två citroner
- ▶ färsk dill
- ▶ färsk persilja
- ▶ 1 kilo potatis, fast
- ▶ 3 dl vatten
- ▶ smör
- ▶ olivolja
- ▶ stekpåse
- ▶ salt
- ▶ ugn 225 grader

Först, späcka lammet med citronskal. Peta in skalbitar, jag brukar skala med potatis-skalare, i små fickor i steken. Bind upp med stekgarn om du vill.

Lägg upp potatisen i en långpanna, slå i vattnet och täck noga med aluminiumfolie. Det är viktigt att det är helt tätt, vik skarven i folien och kläm åt runt kanterna. Kör i ugnen tills potatisen är klar, ca 30-40 minuter.

Ta ut potatisen och låt den svalna när den är klar.

Krydda rikligt med dill och persilja och smör. Stek i ugn tills innetemperaturen är 58 grader. Ta ut den och täck med aluminiumfolie tills det är dags att servera.

Tryck till varje potatis hårt med handen på långpannan, så att de blir cirka 1,5 cm tjock och spricker rejält i kanterna. Dressa rikligt med olja och salt och kör i ugn tills de blivit bruna och krispiga i kanten

Skär upp lammet och servera med potatisen.

■ VIN

Fre vitt 0,5 %

Systembolaget

Betyg: **Y**YYY

Maria: Fadd, usch! Inte fräsch.

Johan: Dessertsöt.

Nina: Det finns värre. Men detta är inte bra.

Natureo Torres vitt 0,5 %

Systembolaget

Betyg: **Y**YYY

Nina: Smakar skurmedel, lite som Ajax

Johan: Neutral, sticker inte ut. Flyktig.

Andreas: Ganska gott, smakar druva.

Loxton Cabernet Sauvignon

rött 0,5 %

Systembolaget

Betyg: **Y**YYY

Linda: Smakar som stark svart vinbärssaft, passar inte alls med mat.

Sannah: God smak, men funkas inte som vin till maten. På tok för söt!

Andreas: Så otäck var den inte.

St Régis rött 0,5 %

Systembolaget

Betyg: **Y**YYY

Johan: Bättre, lite strävare än Loxton.

Andreas: Blaskigt och smaklöst.

Saxhyttegubbens Blåbär

100 % (KRAV) 0 %

Saxhyttan,

utvalda butiker

Betyg: **Y**YYY

Andreas: Bäst hittills, oväntat gott. Passar garanterat bra till

en köttbit.

Johan: Ren smak, smakar verkligen blåbär utan att vara söt. Extra plus för vacker färg!

Linda: Surt, kinderna drar ihop sig. Men det känns nyttigt!

■ ÖL

Nanny State 0,5 %

Systembolaget

Betyg: **Y**YYY

Sannah: Lovar mer är den ger. Men bra beska.

Andreas: Söt, besk och fruktig. Den här gillar jag!

Nina: Den fina etiketten är ett plus. Helt okej.

Weihenstephaner 0 %

Systembolaget

Betyg: **Y**YYY

Maria: Huh! Smakar tjära.

Sannah: Den bästa ölen hittills. Liknar inget annat, utan har en helt egen karaktär.

Leif: Helt okej. Men lite för säregen.

Störtebeker 0,5 %

KRAV Systembolaget

Betyg: **Y**YYY

Sannah: Smakar blött hö! Men fungerar bra till mat.

Nina: Den här går verkligen att dricka!

Leif: Bra beska. God.

Jever 0,5 %

Systembolaget

Betyg: **Y**YYY

Andreas: Luktas bärs. Men tycker det är helt odrickbart.

Linda: Lyckat! Det här smakar betydligt bättre än lättöl.

Nina: Godaste öl jag har druckit! Passar jättebra till fisk och skaldjur.

BUBBEL

Ecusson Grand Cidre 2 %

Matvarubutiker
Betyg: **YYYYY**

Leif: Torr, fruktig och god!

Sannah: Bra till mat, men lite för söt.

Andreas: Jättegod! Vuxen smak som passar till mat.

Carl Jung Schloss Boosen-burg 0,5 %

Systembolaget
Betyg: **YYYYY**

Andreas: Helt odrickbart!

Linda: Fadd och blaskig.

Johan: Helt okej. Men ingen

höjdare.

Pommac 0 %

Matvarubutiker
Betyg: **YYYYY**

Maria: Pommac är vad det är. En god läsk.

Leif: Gott och funkare till mat och att skåla i.

Linda: Man tror att det ska smaka mer. Men är i själva verket ganska trist.

EFTERRÄTT

Inkokta päron med karamellsås, stekt kavring och glass

4 personer

Världens godaste dessert, där dessutom allt går att laga i förväg. Servera rumstempererat, utom glassen då.

- ▶ 4 päron gärna Kaiser Alexander eller annan fast sort
- ▶ 1 dl socker
- ▶ 3 dl vatten
- ▶ 1 tsk äppelcidervinäger
- ▶ 1 ark bakplåtspapper

Skala päronen, men behåll gärna skaftet. Koka upp vattnet och sockret, lägg i päronen och täck vattenytan med bakplåtspapper. Koka försiktigt tills du kan sticka igenom en potatissticka utan problem. Låt svalna.

Karamellsås

- ▶ 2 dl socker
- ▶ 3 dl grädde
- ▶ 1 tsk citronsaft

Koka upp sockret och citronen tills det blir hasselnötsbrunt och luktar gott. Slå på grädd, lite i taget och vispa tills karamellen löst sig helt. Låt svalna

Stekt kavring

- ▶ 3 skivor kavring
- ▶ en stor klick smör
- ▶ ugn 225 grader

Riv kavrigen på rivjärn till fina smulor. Häll upp i ugnssäker form och klicka i smöret. Kör i ungen tills brödet blivit torrt. Låt svalna och plocka bort eventuella stora bitar.

Häll kolasåsen i botten på djup tallrik. Lägg i glass och ett päron. Dekorera med kavrings-smulorna. Tips! Sockerlagen som blir över från päronen är jättegod att koka ner och använda som sås nästa gång du äter glass.

Hallå där Lennart Agén,

presschef på Systembolaget

Hur väljer ni ert alkoholfria sortiment?

– Vi väljer drycker med ”vuxen-smak”, alltså lite mindre söta, som passar bra till mat, men även för lite enklare sammanhang.

Varför har ni valt att bredda ert alkoholfria sortiment?

– Kundeafterfrågan ökar mer och mer. Likaså ökar intresset för att tillverka bra alkoholfria drycker. Vi tycker att det är viktigt att vi kan erbjuda de kunder som inte dricker alkohol bra produkter. De ska inte vara hänvisade till vatten eller juice utan ska kunna känna att det finns bra drycker att matcha till maten.

Vad tänker ni om att

försäljningen av alkoholfritt har ökat?

– Jättepositivt! Alkoholfritt är den produkt som, procentuellt sett, ökar mest. Det motiverar oss att fortsätta erbjuda våra kunder ett bra alkoholfritt sortiment. Och de ska inte bara bestå av avalkoholiserade drycker.

Panelen tyckte att de alkoholfria vinerna var sämst. Varför är det svårt att göra goda alkoholfria viner?

– Det är en utmaning att göra bra röda alkoholfria viner, dels för att alkoholen är en smakbärande, dels för att röda viner serveras vid 16-18 grader. Det är enklare med öl, bubbel och vita viner som serveras kyllda.

Vilka är era ”storsäljare” inom alkoholfritt?

Alkoholfri öl, samt mousserande är väldigt populärt.

Lennart Agén

FOTO: SYSTEMBOLAGET.
BILDEN ÄR ETT MONTAGE

Narkokoll. Del 3. Amfetamin.

I Accents serie Narkokoll får du snabb information om de vanligaste narkotiska preparaten.

Amfetamin vanligt i Sverige

Amfetamin är ett centralstimulerande medel som framställs på kemisk väg. Drogen förekommer oftast som ett vitt eller gulaktigt kristalligt pulver. Pulvret kan sniffas, injiceras eller sväljas.

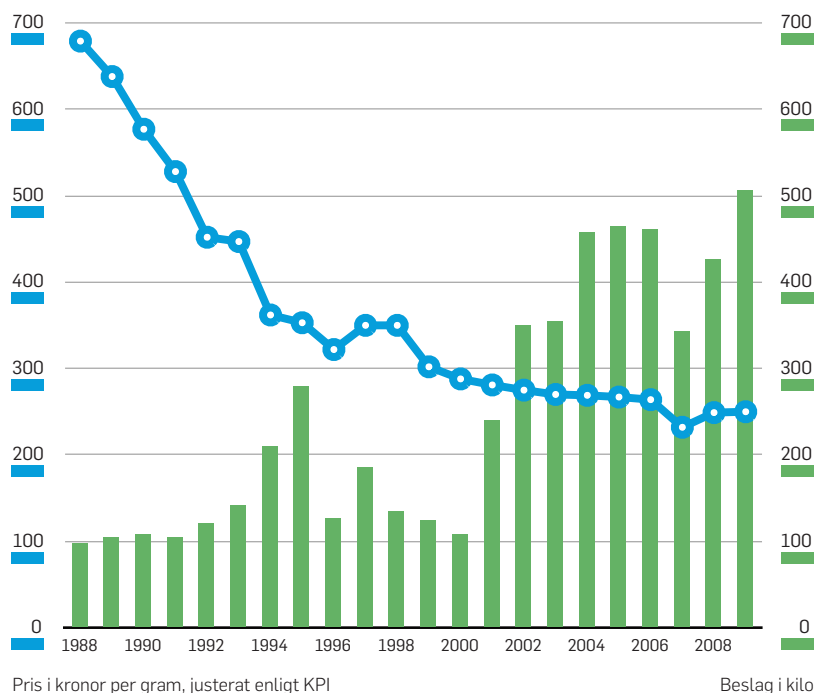
Amfetamin är en av de vanligaste narkotikasorterna i Sverige. I droganeundersökningarna som genomförs årligen i årskurs nio och gymnasiets årskurs två har amfetamin länge legat tvåa, näst efter cannabis. Numera delas andraplatsen med ecstasy.

Amfetamin har sedan 60-talet utgjort en betydande del av injektionsmissbruket. I en landsomfattande kartläggning av landets tunga missbrukare som genomfördes 1979 hade 48 procent amfetamin som huvuddrog. När kartläggningen genomfördes 1998 uppgav 32 procent amfetamin som huvuddrog.

Antalet beslag av amfetamin har alltid legat betydligt högre än exempelvis heroin. På senare tid gör man också allt fler beslag av metamfetamin, som är en starkare variant av amfetamin. Idag utgörs 15 procent av amfetaminbeslagen av metamfetamin.

JOANNA WÅGSTRÖM

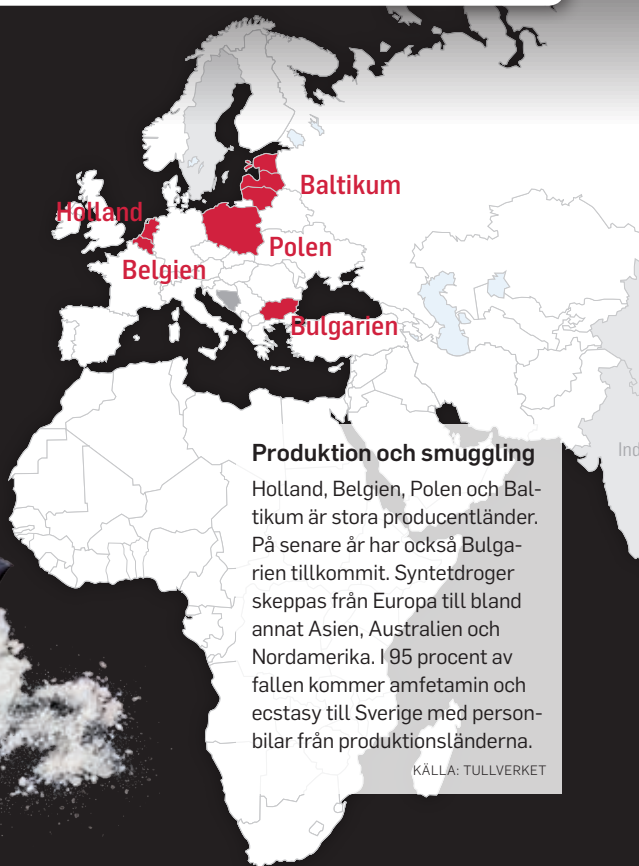
Pris och beslag av amfetamin

Effekter och biverkningar

- Ökad energi och en känsla av ökad sinnesmedvetenhet.
- Pratar ofta mycket.
- "Pundar" – personen kan sitta under lång tid och pyssla eller pillra med någonting på ett stereotypt sätt.
- Sömnlöshet, vid intensiv användning är det vanligt att en amfetaminmissbrukare inte sover på flera dygn.
- Tappar aptiten.
- Stora pupiller.
- Torr mun.
- Ökad andnings- och hjärtverksamhet.
- Vid höga doser kan man få feber, svettningar, huvudvärk och yrsel.
- På grund av att man inte äter är det vanligt med sjukdomar som har samband med vitaminbrist och undernäring.
- Rastlöshet.
- Retlighet.
- Misstänksamhet och vanföreställningar.
- Vid injicering ökar risken för infektioner.

Amfetamin, som oftast säljs som ett vitt pulver, tillverkas på kemisk väg och sägs inte finnas naturligt.

Produktion och smuggling

Holland, Belgien, Polen och Baltikum är stora producentländer. På senare år har också Bulgarien tillkommit. Syntetdroger skeppas från Europa till bland annat Asien, Australien och Nordamerika. I 95 procent av fallen kommer amfetamin och ecstasy till Sverige med personbilar från produktionsländerna.

KÄLLA: TULLVERKET

Lyft 2010 års värvning med nyårsraketen och vinn en teaterweekend

Varje värvad medlem under tiden 20/12– 31/1 ger en lott, som sedan är med i dragningen om en teaterweekend för två personer i Stockholm 5-6/3. Vi lottar fram tre vinnare.

Värvartalongerna ska vara förbundskansliet till handa senast den 4/2 för att gälla i tävlingen.

Har du frågor:
Winnie Blom-Jensen 070-190 84 61
Robert Lindh 0733-726219

En utredning föreslår att Systembolagets monopol ska upphöra för att möjliggöra så kallad gårdsförsäljning.

Nu behöver vi alla argumentera för Systembolagets bevarande.

Var med du också!
Se www.iogt.se/gardsforsaljning
för argument.

**Nyheter om alkohol och narkotika.
Varje dag på
www.accentmagasin.se**

accent

SVERIGES STÖRSTA TIDNING OM DROGER OCH NYKTERHET

Prenumeration på papperstidningen (225 kr/år – 10 nr):
08-672 60 38 eller prenumeration@iogt.se

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

Missa inte 2011 års största arrangemang i IOGT-NTO

Kongressen i Åre blir det största IOGT-NTO-arrangemanget under 2011. Där kommer kloka beslut att fattas och planer för framtiden kom-

mer att dras upp. Utöver detta får alla möjlighet att träffa nya och gamla bekanta.

Kabinbana i Åre

Våra Gårdar

Den 28–30 januari arrangerar Våra Gårdar en nätverksträff för ungdomsutveckling av våra lokaler på Hellidens folkhögskola, Tidaholm. Mer information finns på www.varagardar.se, eller kontakta Olle Häggström, olle.haggstrom@varagardar.se, 0733-72 63 52.

Uppmärksamhetsvecka 7

För att uppmärksamma barn i missbruksmiljöer arrangerar CAN tillsammans med flera andra organisationer, bland andra IOGT-NTO, en kampanj under vecka 7 2011, där man vill sätta fokus på de barn som växer upp i missbruksmiljöer. Mer information kommer på www.iogt.se.

Projektbidrag 2011

Även under 2011 kommer det att finnas pengar för föreningar och kretsar att ansöka om från IOGT-NTO-förbundet. Man kan söka för de områden som kongressen har tagit beslut om i Mål och verksamhetsinriktningen. Ansökningsperioden är 1 februari–30 september. Information om detta kommer inom kort på www.iogt.se/ projektbidrag.

FörPackad

Är en utbildning i påverkansarbete, lobbying och industrins marknadsföring av alkohol. Utbildningen är ett gemensamt projekt mellan IOGT-NTO och UNF.

En God Vit Jul
önskar vi alla

5 SÄTT

ATT ENGAGERA DIG!

Här får du några tips på hur du kan hjälpa till att främja IOGT-NTO:s frågor, och på så sätt göra vår värld lite bättre.

- Uppmana dina vänner och bekanta att vara en del av kampanjen Vit Jul
- Bjud på alkoholfria alternativ på nyårsfesten
- Gå på din IOGT-NTO-förenings årsmöte
- Delta i en studiecirkel som vårt studieförbund NBV arrangerar
- Betala din medlemsavgift för 2011 till IOGT-NTO

UTBILDNINGAR 2011

Anmälningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05. I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färdssätt, mat samt övernattnings i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

DISTRIKTSORDFÖRANDE-/KASSÖRS-SAMLING

En samling för dig som är ordförande eller kassör i ditt IOGT-NTO-distrikt, fullmatad med aktuell information och inspiration inför det nya året.

När: 22–23 januari

Var: Tollare folkhögskola, Saltsjö-Boo utanför Stockholm

Anmälan: Via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 31 december 2010

LÄRGEMENSKAP FÖR SOCIALA VERKSAMHET

För dig som har en aktiv roll i IOGT-NTO:s sociala verksamhet och som vill utveckla din roll som drivande kraft i ett utvecklingsarbete.

När: Distanskurs 17 januari–29 maj, med fysiska träffar 26–27/1, 14–15/3 och 28–29/5.

Var: Tollare folkhögskola, Saltsjö-Boo utanför Stockholm

Kostnad: 3 000 kr inkl resa, mat och boende till alla tre träffarna

Anmälan: Till info@tollare.org senast den 10 januari. Anmälan ska innehålla namn, adress, telefonnummer och personnummer

FÖRPACKAD

Utbildning i påverkansarbete, lobbying och industrins marknadsföring av alkohol. Utbildningen är en del av ett gemensamt projekt mellan IOGT-NTO och UNF.

När: 25–27 februari

Var: Tollare folkhögskola, Saltsjö-Boo utanför Stockholm

Kostnad: 500 kr, tillägg för enkelrum

Anmälan: Via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 4 februari

EPI-SERVERUTBILDNING FÖR NYBÖRJARE

Har ni, eller vill ni skaffa, en egen hemsida i er IOGT-NTO-förening eller i ert distrikt via IOGT-NTO-förbundet? Då finns det möjlighet att lära sig hur man hanterar redskapet Epi-server.

När: 26 februari

Var: Stockholm

Kostnad: 350 kr

Anmälan: Via www.iogt.se/utbildningar el-

ler 08-672 60 05 senast den 4 februari

PROJEKTLEDARUTBILDNING

Projektmetodik i teori och praktik. Utbildningen pågår under 8 veckor och innefattar en fysisk träff, distansutbildning under 8 veckor samt en idébytardag.

När: Startträff 1–2 mars för att sedan pågå i 8 veckor

Var: Mölnlycke/hemma hos dig

Kostnad: 1 500 kr för deltagare från IOGT-NTO, inkl resa, mat och boende

Anmälan: Via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 8 februari

KALENDARIUM 2011

JANUARI

- 20–21 Krets-/föreningskonsulentsamling, Mölnlycke
- 22–23 Distriktsordförande-/kassörssamling, Saltsjö-Boo
- 26–27 Lärgemenskap för sociala ledare, träff 1, Saltsjö-Boo
- 28–30 Våra Gårdars nätverksträff för ungdomsutveckling av lokaler, Helliden, Tidaholm
- 29–30 Värvarkickoff, Saltsjö-Boo

FEBRUARI

- 31 jan–13 Utbildningsresa för storvärvare, Sri Lanka
- 1–2 Distriktskonsulentsamling, Göteborg
- 4 Accent nr 1 kommer ut
- 12–13 Mediautbildning, Tollare fhs, Stockholm
- 25–27 FörPackad, utbildning och workshop om reklam och marknadsföring av alkohol, Saltsjö-Boo
- 26 Epi-server-utbildning för nybörjare, Stockholm

MARS

- 1 feb–31 Distriktsvärvarkampanj, vår
- 1–2 Projektledarutbildning, dist.utbildn, startträff, Mölnlycke
- 5 Kampanjutbildning, främst för distrikt i närheten av Örebro
- 4 Accent nr 2 kommer ut
- 8 Internationella kvinnodagen
- 14–15 Lärgemenskap för sociala ledare, träff 2 (för de som var med på träff 1), Saltsjö-Boo
- 19 Epi-server-utbildning, fortsättning, Stockholm
- 21 Mentorsutbildning sociala företag, Stockholm
- 27 Kampanjutbildning, Luleå, främst för Norrbottens distrikt med grann-distrikt

EN VINTERKRÄKSJUK MAN

EN NOVELL AV GÖRAN JONSSON

Johansson sitter i framsätet i en taxi som kör över en bro i rostrött sken. Han stinker och hackar tänder. Han har varken duschat eller rakat sig de senaste tio dygnen. Johansson brottas med värre vändor än sin egen odör. Till lukten har han ett passande ruskigt yttre.

"Maria" sa han till chaffisen när han hade satt sig. Det är inte omöjligt att han hade blivit körd till Maria oavsett. Enligt Johansson står bilen stilla på bron.

Så sent som för fjorton dagar sedan var Johansson en aktad man. Han telefonkonfererade med Koncernen, periodiserade bokslutsposter och diskuterade god redovisningssed med en auktoriserad revisor. Han behandlades som en viktigare person än han var. Den snygga kostymen gjorde sitt till.

Johansson ser att det ryker från motorn, vilket han påpekar för chaffisen som dock inte uppfattar detsamma. Trots att bilen synes stå stilla är den nu inne i stan och Johansson hör spårvagnar.

"De slutade gå 1967" säger chaffisen.

"Jag tyckte precis att jag såg 8:an" säger Johansson. "Den gick till Södersjukhuset."

"Stämmer precis" säger chaffisen.

När bokslutet var klappat och klart, årsredovisningen gått till tryckeriet och VD givit honom en klapp på axeln hade Johansson gått på Systemet. På måndagen ringde han:

"Man får nedsatt motståndskraft av att jobba mycket och jag tror att det är vinterkräksjukan."

När det som var kvar i flaskorna var urdruckat kände han sig fri och tog en promenad på blanka måndagsförmiddagen och handlade ut på ett halvtomt Bolag. Han köpte oxfilé och djupfryst pommefrites på Konsum.

Johansson har fickan full med skrynkliga sedlar och han ger ungefär hälften till chaffisen, kliver ur bilen och går fram till en lucka. En man öppnar ett litet fönster och räcker Johansson en pryl.

"Blås" säger han utan att se på Johansson.

Johansson blåser.

"Sätt dig och vänta" säger luckmannen och antecknar.

"Det ryker från blomman där borta" säger Johansson.

"Visst."

Johansson skakar i soffan.

"Det ryker från klockan" säger han till en sköterska och pekar mot väggen. "Man ser inte vad hon är."

"Tre" säger sköterskan.

"Måste vara på natten" säger Johansson.

"Precis. Annars heter det femton."

"Det kryper i mig och luften är tung" klagar han. "Det känns otäckt. Som om jag ska dö."

"Det blir lätt så."

Han hade ringt arbetet och sagt att det nog var en särskild variant av vinterkräksjukan han hade råkat få.

"Den ger liksom inte med sig."

Och hans medarbetare lovade att meddela ekonomidirektören och önskade honom bättring.

Han gnuggar handflatorna mot låren. Han väntar, kippar efter luft och det ryker från blommorna. Det susar från något.

Inför doktorn gråter Johansson.

"Jag måste få sova."

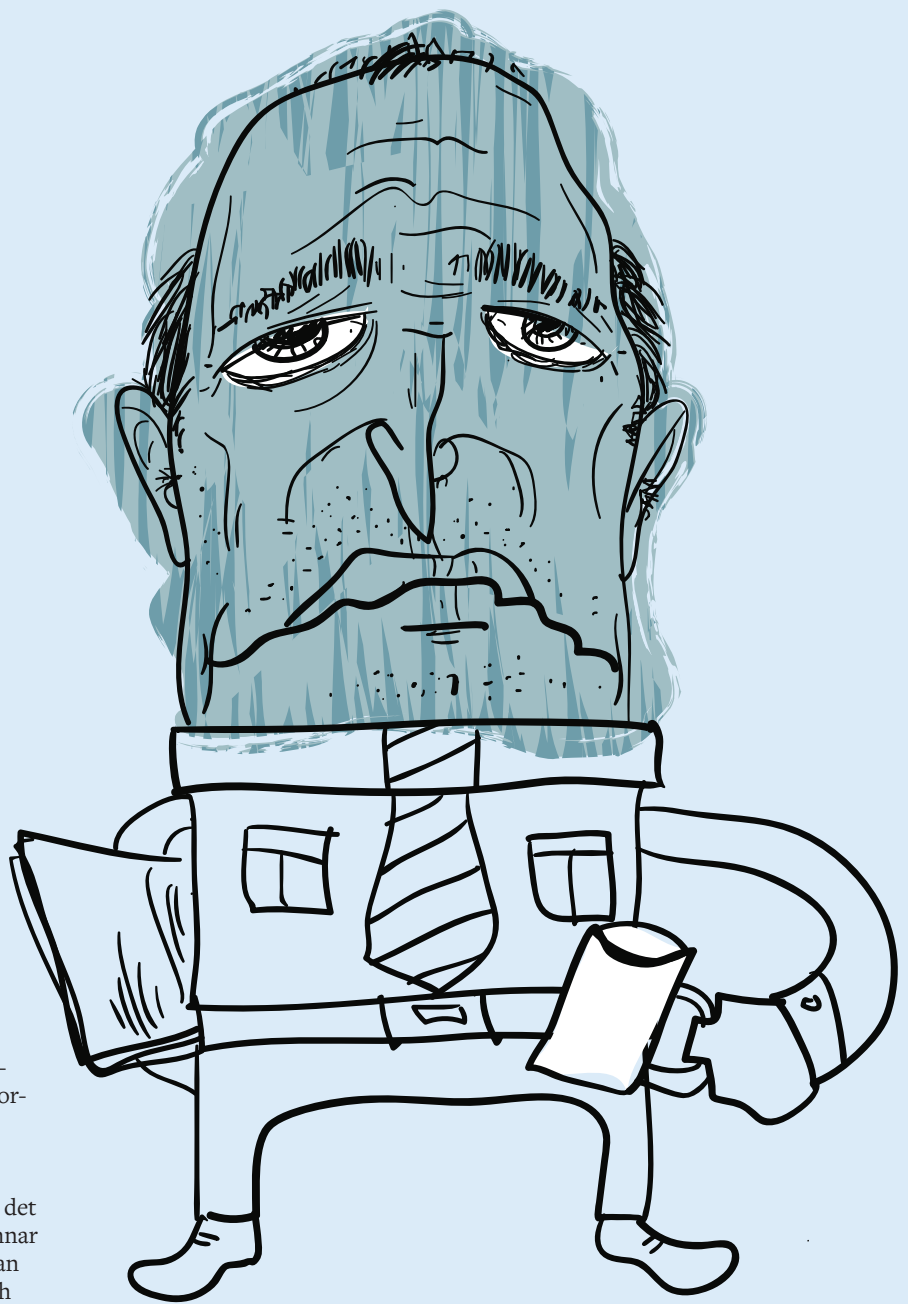

ILLUSTRATION: BORIS ZAYTSEV

Doktorn mumlar och skriver.

En sköterska ger Johansson ett litet plastmått medicin och leder honom genom en korridor. Han darrar av sin egen tyngd.

”Där” säger hon och pekar på en madrass med grön plast på golvet.

Rummet är skumt men Johansson ser att det ligger fler i där. Det ryker om dem. Han somnar endast till hälften för det kryper i benen. Han gnider dem mot varandra, han drömmer och vaknar, svettas och fryser.

På morgonen lyssnar en doktor på Johanssons lungor.

”Du röker.”

”Har gjort.”

”Det hörs.”

Efter en vecka hade de ringt från jobbet. Men Johansson hörde inte det eftersom han sov då liksom för det mesta. Och när han vaknade upptäckte han att han måste gå till Systemet. När han kom hem pustade han ut, satte sig i soffan och drack ikapp samt lyssnade på meddelandet på telefonsvararen. Han skrev ett mejl:
”Är inte frisk. /J”

En rumskamrat tar på sig sina byxor och säger till Johansson att han är nästan stammis.

”Jag kunde förstås ta livet av mig, men det här går ju det också.”

Johansson säger till sköterskan att han har en katt därhemma, får Antabus, tackar och tar en taxi hem.

”Det har slutat att ryka” säger han till chaffisen och pekar på motorhuven.

”Va?” säger chaffisen.

Efter fyra dagar går Johansson till närbutiken och köper rödbetssallad. Han har blivit hungrig vilket han tyder som ett gott tecken. Den följande natten sover han några timmar framåt morgonkulan.

”Det börjar lira igen” säger han för sig själv när han vaknar och går in i badrummet för att raka sig. Nu skakar han bara lätt, snytt- och munsåren börjar läka och han är sugen på ett löskokt ägg.

Välrakad och nyklippt knyter Johansson slipsen framför spegeln. Han borstar hårstrån från kostymen. Innan han tar portföljen under armen och går till bussen kontrollerar han den seriösa minen.

”Kul att du är frisk igen, Johansson!”

”Tack, tack. Den där vinterkräksjukan är inte god att tas med.” ■

FOTO: TOMTEND

HALLÅ DÄR!

Jultomten

som bor på Tomteland i Mora

Hur stressigt är det så här strax före jul?

– Rejält hektiskt. Jag har bara i år tagit emot 200 000 önskelistor från barn över hela världen, så nu är det full fart. Nissarna arbetar för högtryck för att hinna klart till julafton. På själva julafton är jag ute och kör med mina renar, det är ju många barn som ska hinnas med. Lyckligtvis firar vissa länder jul den 25 december och den 6 januari, vilket ju är praktiskt för mig.

Vilka önsknings är vanligast?

– Åh, det är mycket elektronik-ryklar. Dataspel och sådana saker. Men också mer traditionella leksaker som dockor, bilar, tåg, böcker och filmer. Träleksakerna verkar komma tillbaka, efter att ha varit ute i kylan under många år. Det tycker jag känns roligt! Vuxna skickar också önskelistor. Många vill ha en ny tvättmaskin eller en ny bil. Men de allra flesta önskar sig faktiskt fred på jorden. Inte heller alla barn önskar sig pryglar. Det händer att jag får önskemål om att ett sjukt syskon ska bli friskt eller att mamma och pappa inte ska skiljas. Sådant berör mig djupt.

När tar du semester?

– Jag och nissarna brukar ta ledigt någon vecka efter nyår. Då har vi det riktigt kul uppe på Nordpolen, där jag bor delar av året. Vi äter gott, leker och hoppar bock över isbjörnar. Man måste hoppa riktigt långt, för att inte bli uppäten!

Finns det några elaka barn?

– Hahaha. Nej, det finns det inte. Alla barn är snälla.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FILM

Munkarna är ense om att stanna kvar i Algeriet.

Stillsamt drama om munkars kamp

■ Gudar och Människor
Fransk film med bland andra Lambert Wilson

DRAMA I ett kloster högt uppe i bergen i Maghreb i Algeriet lever åtta franska kristna munkar i harmoni med sina muslimska bröder. En av dem är läkare och hjälper de allra fattigaste i byarna. De andra munkarna lever sida vid sida med befolkningen,

samtidigt som de idkar klosterliv, odlar och ber. Men våldet och terrorn håller sakta på att ta över regionen. Utlänningar mördas brutalt i islams namn och trycket på att munkarna ska lämna sitt kloster och återvända till Frankrike ökar. Men de är fast beslutna att stanna, trots att hotet rycker allt närmare. Det är en fascinerande historia om tro och kamp för rättvisa, som bygger på verk-

liga händelser som utspelade sig i Algeriet i mitten av 1990-talet. Filmen är stillsamt och vackert berättad – och mycket välspelad. Här kan man tala om skådespeleri med små medel. Kanske ingen popcornactionfilm direkt, men väl ett starkt drama som väcker tankar och känslor och som belyser en historisk händelse ur ett helt nytt perspektiv.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Inlåsta föräldrar skriver till barnen

■ Som en blomma på månen
Förlag: Sivart Förlag

ANTOLOGI Att vara förälder och sitta i fängelse är dramatiskt på mer än ett sätt. Skammen, ångesten och det ständigt dåliga samvetet är bara några av de känslor som väcks. Hur göra för att förklara barnen sin kärlek trots

att man inte finns där? Kan man vara en närvarande förälder när man sitter inlåst? Finns det förlåtelse? Om dessa frågor och många fler skriver föräldrar som sitter i fängelse i boken "Som en blomma på månen".

Här finns dikter, personliga brev, bilder och berättelser dedicerade barnen som förklarar,

utredar och visar kaskader av känslor med mycket värme och hjärta. "Jag var så stolt över dig, jag tyckte att du var modig som sjöng för oss alla där på julafton. Du var bara sex år. Jag älskar dig för evigt min ängel" skriver en mamma till son som Alex.

En bok som upprör och berör och ger en fin inblick i hur det är att vara förälder och inlåst.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Kan man tänka sig frisk?

Gilla läget

Barbara Ehrenreich

Förlag: **Leopard Förlag**

FAKTA Amerikaner är hejdlöst positiva till sin natur och att vara positiv har blivit något av ett mantra även i Sverige. Genom positivt tänkande kan vi mota och bota cancer, eller åtminstone förbättra våra chanser till överlevnad. Genom att tänka positivt kring vår vikt, vår hälsa, våra relationer, vårt jobb kan vi påverka hur våra liv blir. Eller?

Barbara Ehrenreich, som är mest känd för sin dokumentära

reportagebok "Barskrapad" från 2003 (om arbete i låglönejobb i USA) sätter här fingret på något som de flesta av oss inte ens reagerar på: positivism är positivt. Och vi påverkar alla vår tillvaro genom vårt förhållningssätt till svåra händelser. Ehrenreich tar avstamp i den bröstcancer hon drabbas av. Hon pumpas full av cellgifter och uppmaningar om att tänka positivt kring sin sjukdom och se den som en möjlighet, inte ett problem. Ve den som

gnäller och beklagar sig. Då får man skylla sig själv om man inte blir frisk! Men är det verkligen så enkelt?

Ehrenreich petar håll på myten om positivitetsfascismen som brer ut sig i västvärlden. För inte kan man påverka en sjukdom med hjälp av positiva mantran. Egentligen. Om man tänker efter. Boken känns rätt amerikansk i sitt anslag. Men väcker många tankar kring detta aktuella ämne.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

1 **BOOK** "Min älskade unge" av Maja Ögren Andersson (Marcus Förlag). En ömsint och drabbande berättelse om en mammas stora kärlek till sin missbrukande son, om hoppet som aldrig dör och om kampen för ett barn som trampat fel längs vuxenblivandets stig. Mor och son har tidigare i år medverkat i en stor intervju i Accent.

Abah Musse
på skolfoto
som tioåring.

2 **TEATER** Riksteaterns "Vem sover i natt?", en föreställning som handlar om Ubah Musse som flydde undan inbördeskriget i Somalia 1988. Hon kom till Sverige som ensamkommande flyktingbarn och turnerar under våren med sin berättelse och ger samtidigt röst åt en glömd grupp människor. Premiär på Södra Teatern i Stockholm den 20 februari.

3 **BOOK** "Hot Shots" av Kevin Meredith (Lind&Co), boken som kan bli en "bibel" för amatörfotografen. Alla tar bilder i dag. Men hur ser de ut? Här får man lära sig proffsens knep för exponering, beskärning och inramning för att skapa mer dynamiska bilder. Lätt att bläddra fram och tillbaka i och pedagogiska förklaringar om alltifrån ljusförhållanden till komposition och olika kameratyper.

MAT

FOTO: TOMAS YEH

Laga julmaten med Mannerström

Mannerströms julkokbok

Förlag: **Norstedts**

KOKBOK Julen står för dörren och med den all god mat. Många har säkert mormors recept att djupdyka i när det gäller att sno ihop den godaste frestelsen eller de mjukaste köttbullarna. Men ibland kan det vara skönt att ha de bästa recepten samlade i en enda bok. Mannerströms julkok-

bok är just en sådan "julbibel". Här finns alla traditionella julrätter såsom Janssons frestelse, sillsallad, pressylta, grisfötter, köttbullar och skinka vackert presenterade med enkla, över-skådliga recept och läckra bilder.

Men här hittar man också varianter och helt nya infallsvinklar på julmaten. Vad sägs om omelett med laxstuvning, rillette på anklår eller fruktfyllt fläskside?

Heta tips när man tröttnat på den vanliga julmaten och vill testa något annorlunda men juligt. Godiset och desserterna har också sin givna plats i den här ljuvliga boken, liksom – tyvärr – glögg och snapsen. Men det är ju bara att bläddra förbi. För den här kokboken är helt klart ett måste för den matlagningstokige julentusiasten.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Alkohol hjälper oss inte i kontakten med våra barn. Därför bör föräldrar hålla sig nyktra, menar Henry Bronett.

Känn dig som en människa!

ILLUSTRATION: RURIK ZAITIEWSKY

Imorgonprogrammet sitter de och pratar klokt och gemytligt om vin. Det är tydligt att de är kultiverade livsnjutare. En del av att vara mänsklig. Att vara människa är ju ändå att vara intresserad av alkohol, inte sant? "Fruktigt, torrt och nötigt. Ekfat minsann, jo, jo det kunde man anat!" Lagrad hit och fyllig dit. En vänlig rekommendation om vad flaskan kostar på Systemet och självklart: Skål! Gott, gott!

Ölreklamen talar om att vi ska dricka om vi vill känna oss som människor ett tag. Och whiskeyn är ett sätt att koppla av och bli människa igen efter en hård arbetsdag! MTV, kanalen för tonåringar, visar reklam för starksprit; frekvent, explicit och effektiv. Drick, drick känn dig som en ung, inne, aktuell och som en riktig människa!

All denna information bekräftar: en cool, sofistikerad, klok, intelligent, vacker, rolig människa dricker sprit. Spriten värmer, hjälper oss att spänna av, att koncentrera oss, att vara aktiva! Det är roligare med sprit, man skrattar mer! Kort sagt: vill du vara människa, vill du vara mänsklig – berusa dig!

Att spriten skulle göra oss mänskligare, hjälpa oss att koppla av, när blev det en sanning?

Droger har funnits säkert lika länge som människan själv. Men när var den någonsin ett medel för att vara människa att bli mer mänsklig? Kring kollektiva högtider och mystiska ritualer har droger använts för att frigöra människan från sin kropp, från sin mänsklighet och för att komma i kontakt med det gudomliga. Shamaner och medicinmän använde droger för att förmedla budskap från till exempel gudomar. Bacchanterna i det antika Grekland lär ha löpt amok längs gator under Bacchushögtiden och till och med dödat dem som kom i vägen. Blodtörstiga valkyrior avtecknades med dryckeshorn. Vikingar drack kopiösa mängder mjöd innan strid eller berusade sig till

gudars ära. Allt exempel på sprit och droger som medel för att frigöra sig från sin mänsklighet. Inte att bli människa!

Tror vi verkligen att alkohol skulle göra oss mänskligare? Skulle vi vara omänskliga som nyktra? Är vårt samhälle blivit så omänskligt, att vi behöver sprit för att bli människor?

Jag är inte nykterist och är inte för ett förbud. Alkohol har varit med människan i alla tider och det är upp till var och en att bestämma själv hur han eller hon vill förhålla sig till alkohol. Men alkohol gör oss inte till glada människor, inte till modiga eller kärleksfulla människor. Inte heller hjälper den oss i kontakten till nästan eller våra barn. Inte blir jag begriplig för min son om jag dricker, tvärtom!

De stora helgerna närmar sig. Då familjer och vänner samlas för att fira ihop.

Barn väljer inte att vara med sina föräldrar eller deras vänner när de ska ha "lite kul". Vi har ansvaret för våra barn. Det ansvaret tar vi bäst när vi är som mänskligast, med alla våra fel och brister, med all vår sorg, sårbarhet och glädje – som bäst och som mänskligast är vi nyktra.

Önskar er härliga, busiga och lustfyllda helger fyllda av skratt och kärlek! ■

Om Henry Bronett

Är 49 år. Poet, författare, regissör. Aktuell med barnboken "Gnuffarna på Bamseklo" (Vombat förlag). Lever med son Nathanael och flickvän Mira i Stockholm. Föreläser om emotionellt ledarskap.

MAGNUS HÄGG

NAMN: MAGNUS HÄGG / **MEDLEM SEDAN:** 2008 / **ÅLDER:** 49
BOR: I TIDAHOLM / **FAMILJ:** TRE DÖTTRAR OCH HUSTRU
YRKE: FOLKHÖGSKOLELÄRARE VID
HELLIDENS FOLKHÖGSKOLA (BLÅ BANDET)

Hur länge har du varit medlem?

– Sedan Åke Green uteslöts ur IOGT-NTO för två år sedan. Jag läste i samband med den händelsen att nykterhetsrörelsen tappat 1000 medlemmar och jag ville visa mitt stöd genom att bli medlem. Jag har varit nykter i 18 år, dock inte organiserad. Alkoholfrågan engagerar mig, den är fortfarande så oerhört provocerande för många. Om rökningens negativa effekter talar vi gärna. Men när alkoholen kommer upp, då tar det stopp, då blir folk sura. Här behövs en attitydförändring av stora mått. Det är upprörande att inse hur indoktrinerade vi svenskar är: Alla talar om hur fantastiskt det är att dricka som man gör i Sydeuropa. Att bli medlem var både en positiv och en negativ överraskning för mig.

Hur då menar du?

– Jag blev glatt överraskad av hur bred nykterhetsrörelsen är. Vad otroligt mycket vi gör. Det är ju inte alls bara en gammal mossig organisation, utan så mycket mer. Men det är där som det negativa kommer in. IOGT-NTO är samtidigt hopplösa på att kommunicera sitt budskap på ett fräscht och nytänkande sätt. Många utifrån ser fortfarande på nykterhetsrörelsen som tontig och otidsenlig och "trist". Bara namnet signalerar detta. Jag anser att IOGT-NTO skulle vinna på ett namnbyte som säger det vi är. Typ Svenska Nykterhetsförbundet, kallade "nykteristerna" i vardagligt tal, haha.

Vilka förändringar skulle du vilja se inom nykterhetsrörelsen?

– Vi behöver vara mer synliga där folk är. Och då talar jag inte om pensionärer utan om folk mitt uppe i studier och karriär, de som dricker mest. Att stå i en bar på Stureplan med en t-shirt med trycket "Nykterister har bättre sex" är kaxigt och coolt. Mer sådant! Som det ser ut i dag är IOGT-NTO tyvärr mest en klubb för inbördes beundran. Samtidigt tycks det finnas en elit inom rörelsen, där vissa anses bättre än andra. Jag upplever att medlemmar med missbrukarbakgrund ofta behandlas som maskotar. Det känns tråkigt. Jag är även öppen för att skapa en parallellorganisation där nykterhet inte är ett krav, ett slags "medlemskap light". Där människor som vill stödja en god sak kan gå med.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**
FOTO **JESPER LINDER**

"IOGT-NTO är samtidigt hopplösa på att kommunicera sitt budskap på ett fräscht och nytänkande sätt."

Ekologiska varor säljer som smör i EkoButik i Ronneby. Pasta, te och tvättkulor är populära.

Ekobutik vill lyfta fram det gröna hos IOGT-NTO

I Café Rådhusets lokaler i Ronneby finns sedan några månader tillbaka en butik vid namn "Eko. Butik" med enbart ekologiska produkter. Allt är KRAV-märkt och ekologiskt. Och succén är ett faktum.

Här kan man bland annat hitta téer, kryddor, nötter, fröer, musli, örter, kokosfett, pasta, sylt, olivtvål, hudkrämer och deodoranter.

Butiken, som är öppen alla vardagar mellan 10 och 17.30, får besök av både folk från gatan och cafégäster som är nyfikna på ekovarorna. Butikens bästsäljare är tvättnötterna som kommer från ett kooperativ i Nepal. Slänger man in en näve nötter i maskinen blir tvätten minst lika ren som med tvättmedel. Fast utan alla kemikalier. Nötterna räcker till 8–10 tvättar.

– Det är helt fantastiskt. Man kan också skölja håret med löddret som blir av nötterna, säger butiksföreståndaren Pia Markolin, som även förestår Café Rådhuset.

Butikens framgång handlar till viss del om att

tillhandahålla lite speciella produkter som kanske inte finns i varje eko-butik. Och om att ta hem varor som kunderna efterfrågar. På så vis spar man miljön, vilket ju är hela poängen. Då slipper kunderna åka runt i sina bilar och leta. Enda leverantören just nu är en lokal eko-handlare.

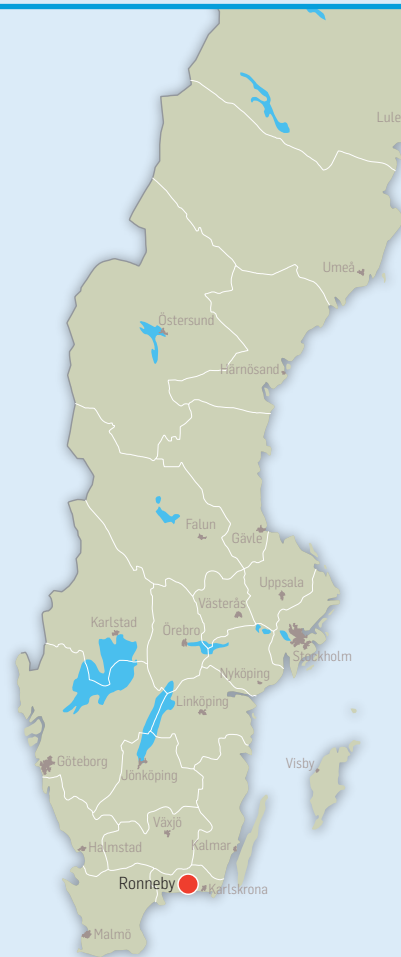
Varför har man satsat på en eko-butik i Ronneby?

– Miljötänket ligger ju i tiden och är dessutom en del av IOGT-NTO:s värdegrund. Vi vill bidra till att lyfta fram detta. Vi är också med i "Julkul i Bergslagen" i år, där man har en grön tråd. Kommunen arrangerar och vi vill gärna vara delaktiga och marknadsföra oss lite extra.

Vilka kommer till butiken?

– Alla sorters människor. Men en gemensam nämnare är faktiskt nykterheten. Människor som köper ekologiskt och biodynamiskt har ofta ett hälsotänk som tar sig uttryck i att man bland annat avstår från alkohol. Även om man inte är organiserad nykterist.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Pias **6 tips** tips för att starta eko-butik

- 1** En bra lokal är en viktig förutsättning. Gärna med skyltfönster mot gatan.
- 2** Leta upp bra, gärna lokala, leverantörer.
- 3** Jobba ihop med en annan ändamålsenlig lokal, köp in tillsammans med andra affärsidkare.
- 4** Hitta "speciella" produkter som andra eko-butiker inte saluför. Det lockar kunder.
- 5** Ta hem varor som kunderna efterfrågar, var flexibel och tillmötesgående.
- 6** Marknadsför via lokala annonser, i tidningar och på hemsidor. Bäst är mun-mot-mun-metoden.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Förbundsstyrelsen
svarar på läsarnas frågor.

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Anders Borg är den bästa finansminister Sverige har haft, sett till alkoholpolitiken, menar Anna Carlstedt. Frågan är bara varför regeringen inte gör mer.

Den stora politiska gåtan

Vi har en mycket klok finansminister i Sverige. Anders Borg. Han vet vad som funkar och inte funkar. (Kanske inte när det gäller frisyrer – hans funkade nog bättre när han jagade tjejer i stallet i början på 80-talet än vad den gör nu, 2010 – men på den punkten har vi kanske bara olika smak.)

När det däremot gäller alkoholpolitik så har vi nog aldrig haft en lika klok finansminister. Han har bland annat uttalat sig enligt följande, jag citerar:

"Alkoholen är ett problem. Den är inte ett problem för alla. Vi kan ha respekt för att många av oss kan dricka alkohol utan att få svåra problem av det, men vi alla måste ta ansvar för att gemensamt se till att de som inte kan hantera alkoholen får hjälp och stöd och att vi för en restriktiv linje som gör att vi gemensamt hanterar denna svåra samhällsfråga."

Jag tycker att den svenska alkoholpolitiken inte alls är omodern eller på fallrepet eller på väg ut som man ofta läser i tidningarna. Tvärtom uppfattar jag den som modern. Det är modernt att höja skatten på alkohol för att i stället kunna lägga på andra skatter eller finansiera välfärd.

Jag tycker att den moraliska delen i frågan ligger i vårt gemensamma ansvar för dem som har problem och hur de problemen ska hanteras. Jag tycker inte att man ska behöva känna sig som en förbudsivrare och moralist därför att man ser frågorna. Har man sett

sociala problem har man sett att det finns en koppling till alkohol. Det går inte att blunda för alkoholens roll i våld, misshandel och de sociala problem vi ofta har i det svenska samhället."

Slut citat (som är hämtade dels från ett av hans interpellationssvar i Riksdagen, dels från en intervju i SvD). Den stora gåtan för mig blir då varför den regering som han företräder, inte fullt ut ser till att genomföra det vi alla vet skulle behövas just nu för att rädda den svenska modellen: Politiken som ser till att vi har en låg alkoholkonsumtion i Sverige och att så få som möjligt drabbas av alkoholens baksidor. Om Anders Borg behöver friska upp minnet så påminner jag här om vad som behövs: Sänkta införselkvoter inom EU. Fler alkoholfria mötesplatser (för arbete och fest!). Mer stöd till barn som växer upp i familjer med beroende. Tryck (gärna ekonomiskt) på kommunerna så de tar sitt ansvar i alkoholpolitiken. Skippad alkoholreklam (gick det med tobaken så går det med alkoholen). Höjd alkoholskatt (det har han ju för övrigt lovat, bara att sätta igång). Och sist men inte minst: Sjabbla inte bort det bästa alkoholpolitiska instrumentet vi har, Systembolaget, för något så onödigt som gårdsförsäljning.

Fråga: Hur är det med solidariteten?

Situation Stockholm är en tidning för hemlösa som säljs av hemlösa i Stockholm, så att de själva kan tjäna ihop till mat och härbärge.

IOGT-NTO och UNF var tidigare företags-sponsorer, och hjälpte genom sina företags-prenumerationer till att göra Stockholm till en bättre stad för de hemlösa. Då syntes våra logotyper på de sista sidorna i vart nummer. Där syns nu varken IOGT-NTO eller UNF.

Det här handlar om småpengar! Så många miljoner som vi har! Och jag tycker det är viktigt att både IOGT-NTO och UNF visar omvärlden att vi bryr oss.

Gunborg Mellegård,
medlem i lf 5579 the Globe, Stockholm

Svar: En lokal fråga

Från förbundet försöker vi alltid synas så att det gynnar hela landet. Då Situation Stockholm är en lokal tidning i Stockholm blir marknadsföring/stöd därmed en fråga för Stockholms distrikt. Vi har prioriterat att marknadsföra de verksamheter och tjänster vi själva bedriver, något som också kommer distrikt och föreningar till godo.

Förbundsstyrelsen

Medlemmar som fått 70-årsdiplom av sina föreningar i år

Marianne Abrahamsson, Drabanten; Barbro Andersson, Hoppet Västerbykil; Britta Andersson, Söderhamn; Yngve Andersson, Iduna; Solvig Arbin, Vikingen; Britta Boman, Hällefors Ros; Holger Carlsson, Trossö; Inger Ekblad, Engelbrekt; Anna-Greta Eriksson, Natanael; Erik Eriksson, Iduna; Olle Eriksson, Gävle; Lars Ernstsson, Borlänge; Lena Fauhlér, Hammarö; Åsa Fauhlér, Hammarö; Ingemar Floberg, Framtiden; Arne Gustafsson, Borås; Stig Hegner, Sundsvall; Håkan Hellstrand, Hoppet Västerbykil; Ingegärd Hellström, Segerbanéret; Maj-Britt Henning, Dristig, Engelbrekt; Olle Johansson, Gävle; Elsa Karlsson, Lf 79 Vidar Av IOGT-NTO; Doris Larsson, Kamraringen; Inga-Lisa Lundberg, Drabanten; Bertil Lundin, Iggesund; Åke Magnusson, Mimer; Doris Nehlin, Olof Trätälja; Maj-Britt Olsson, Kiruna Vapen; Thea Olsson, Olof Trätälja; Karl-Erik Palmqvist, Varend; Elsa Persson, Borås; Ingegerd Persson, Jarlaborg; Per Petersson, G Varenius; Erik Selander, Jarlaborg; Eva-Maria Sjödin, Friskt Mod; Allan Sohlberg, Raneborg; Rune Svensson, Framtiden; Kerstin Söderberg, Sundsvall; Rolf Träff, Leon Gambetta; Kerstin Zetterberg, Lf Örebro Av IOGT-NTO; Siri Åström, Hedemora

[illegible]

SKICKA IN OCH VINN!

Miljonlotter i potten. Tre lotter vinner förstapristagaren, en lott vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm, senast 25 januari 2011. Märk kuvertet Kryss 10/2010.

NAMN

ADRESS

POSTADDRESS

Första pris, tre Miljonlotter: **Karl-Henrik Henriksson,** Töreboda.
Sidovinster, varsin Miljonlott: **Gurtli Back,** Fagersta; **Per-Gunnar Svensson,** Fors; **Eric Magnér,** Broby; **Inger Särnbratt,** Örebro; **Weikko Skoog,** Stockholm; **Harald Sandström,** Umeå;
Tage Helin, Vettanda; **Elizabeth Lundgren,** Lycksele; **Sonja Söderberg;** **Jan Rehnmark,** Piteå.

Accent-kryss nr 8-2010 Lösning													V										
										A	F	F	Ä	R	S	S	E	D					
												R	I	G	A		E	V	Y				
										V	Ä	N			D	A	M	E	R				
												L	A	K	E		E	R	K				
			S	N	A	R	A	S	T	E													
			U				Ä			Ä	G	A	S		A	R	T		N				
→	F	R	A	M	F	Ö	R	→	M	U	S	I	K	→	M	E	D						
	S	O	L	G	U	L			M	A	N	N		E	R	S		R	A	S			
→																							
	→	A	N	F	Ö	R	A	R	E	→	F	R	A	M	F	Ö	R						
	O	S	S		F	J	Ä	R	T		S	L	A	V	A			R	O				
		Ä	T	T		T	T	→	U	P	P	Ä	T			T	U	D	O	R			
	A	N	N	A	S		T			R	O	R	S	→	S	T	R	Ä	C	K			
		K	I	L	O	K	A	L	O	R	I			B	O	R	I	C	K	A			
	P	A	N	G		Ö	R	E			S	T	Ä			T	A	N	K	A	R		

Barn som tigger till mammas missbruk vill också tro på framtiden.

Stärk deras drömmar för 100 kr i månaden.

GENOM ATT BLI MEDLEM i Vänner i Världen kan gatubarn som lever på den Thai-Burmesiska gränsen gå i skolan istället för att tigga och deras mammor kan få hjälp till självhjälp.

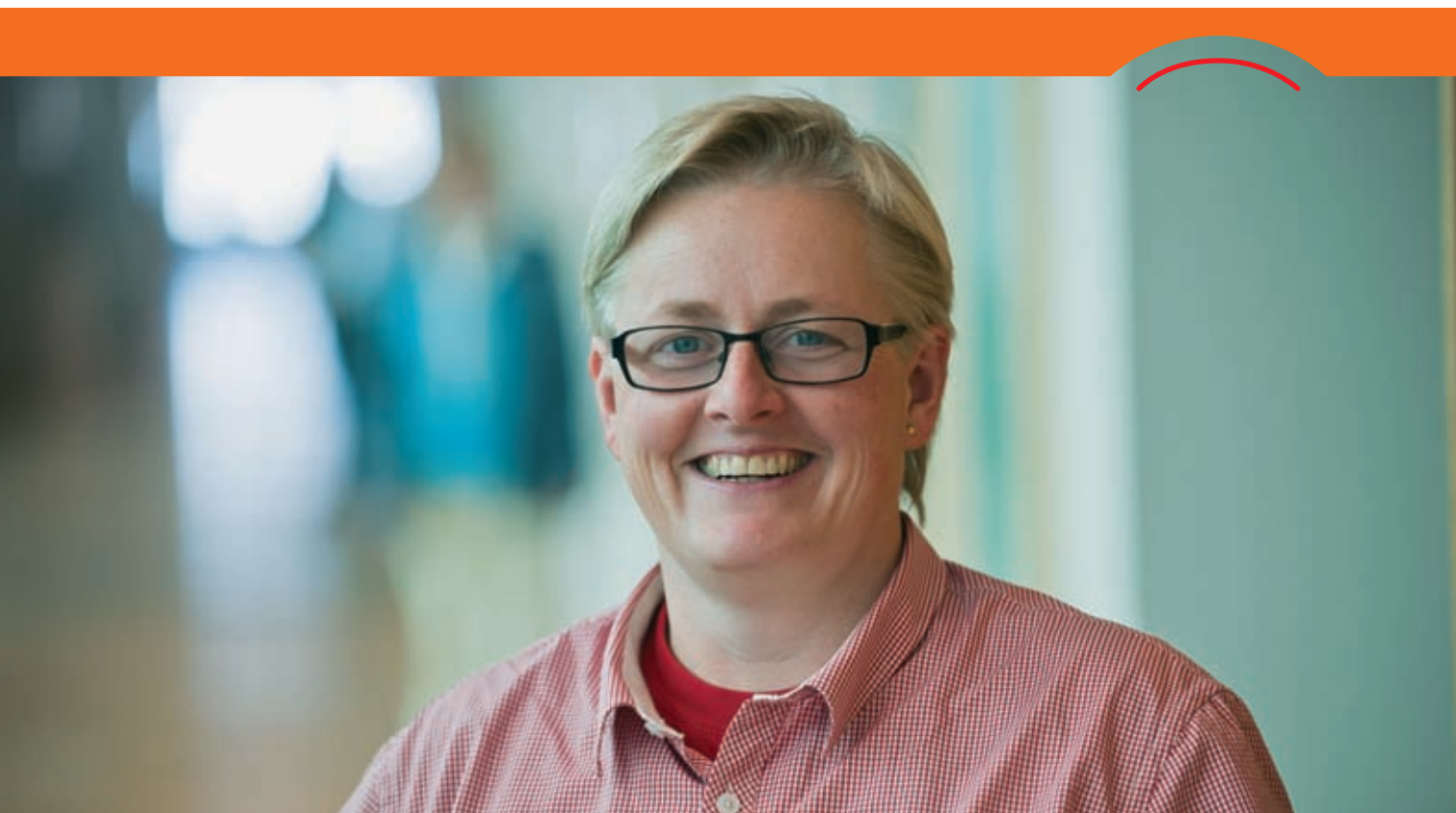
Gå in på **WWW.BISTAND.IOCT.SE** eller ring 031- 88 75 40 så berättar vi mer.

IOCT-NTO-RÖRELSEN

PG: 90 04 63 -1

BG: 900-4631

Bra skadehantering ger nöjda kunder!

Eva Blomqvist, chef för IOGT-NTO:s Organisationsenhet, är sedan flera år kund hos SalusAnsvar. I somras körde hon på en sten så att hennes motorgräsklippare gick sönder. Som tur var hade Eva en Allrisk, otursförsäkring, till sin hemförsäkring. Genom ett samtal till SalusAnsvar Skador klarades allt upp snabbt och redan efter några dagar hade hon fått ersättning och kunde köpa en ny gräsklippare.

Gå in på **www.salusansvar.se/iogtnto**
eller ring **0200-87 60 50**. Välkommen!

SalusAnsvar har under nästan 80 år haft förtroendet att få samarbeta med nykterhetsrörelsen. Vi har under hela tiden stött det ständigt pågående arbetet inom alkohol- och narkotikafrågor.

IOGT-NTO

i samarbete med

SALUSANSVAR